

ILEGITIMITATE, COPII ABANDONAȚI ȘI ADOPTIE ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ LA ÎNCEPUTUL PERIOADEI REGULAMENTARE (1832)¹

NICOLETA ROMAN

(Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”)

Adopția este un proces complex, legal și familial, resorturile și motivațiile sale fiind diferite de la un individ la altul, de la o clasă socială la alta. În studiul de față atenția se oprește asupra adopției în rândul unei categorii aparte de copii, cea a copiilor abandonați din Țara Românească a perioadei regulamentare, copii adesea ilegitiimi sau orfani de ambii părinți, săraci și fără rude.

Copiii abandonați sunt niște anonimi despre al căror trecut statul nu afla mai nimic sau, în cazul fericit al existenței unui certificat de botez, al unui răvaș sau înscris, deveneau cunoscute doar numele și, poate, vârsta și motivul părăsirii. Înscrisurile lăsate în urmă alături de copil denotă neputința creșterii, povara economică și / sau rușinea socială ce o reprezintă – în cazul ilegitimității – pentru adulți². În memoria colectivă ei sunt asociați păcatului și poartă un stigmat care îi devalorizează și marginalizează³, limitându-le șansele de integrare socială. În societatea românească, imaginea era susținută de apelativul *întunecat* prin care

¹ Textul de față are la bază articolul *Bâtir une famille. Les enfants abandonnés et leur parents adoptifs en Valachie (1800-1860)*, în „Popolazione e Storia”, 1/2013, p. 79-104 și este în strânsă legătură cu studiile publicate pe același subiect anterior: *Constructing a Social Identity. State, Abandoned Children and Family in Mid-19th Century Bucharest*, în Nicoleta Roman (ed.), *Orphans and Abandoned Children in European History: Sixteenth to Twentieth Centuries*, Routledge, 2017, p. 61-86; *Unwanted Children, Abandoned Children: Sides of Childhood in the 19th Century Wallachia*, în Antoinette Fauve-Chamoux, Ioan Bolovan (coord.), *Families in Europe between the 19th and 21st Centuries. From the Traditional Model to Contemporary PACS*, Cluj University Press, 2009, p. 673-688. Despre subiect vezi și studiile Ligiei Livadă-Cadeschi și, cu precădere, despre adopția copiilor abandonați în „*Meseria cerșutului în pământul acestii patrii*”: *fragmente de istorie socială românească, 1800-1900*, București, Editura Universității din București, 2013, p. 150-158.

² Franca Doriguzzi, *I messaggi dell'abbandono: bambini esposti a Torino nel* în „Quaderni Storici”, anno XI, 33/1976, p. 451.

³ Jean-Pierre Bardet, *La société et l'abandon*, în *Enfance abandonnée et société en Europe, XVIe-XXIe siècle. Actes du colloque* (Rome, 30 et 31 Janvier 1987), Rome-Paris, École Française de Rome, 1991, p. 8; Pierre Pageot, *Enfants sans parents. Les enfants trouvés en Limousin-Périgord*, Paris, Editions l'Harmattan, 1995, p. 98; Danielle Laplaige, *Sans famille à Paris. Orphelins et enfants abandonnés de la Seine au XIXe siècle*, Paris, Centurion, 1989, p. 25-37.

copilul era recunoscut de lege încă din secolul al XVII-lea⁴. Se reliefa astfel lipsa identității, absența familiei și a descendenței, copilul devenind un nefericit necunoscut al sorții.

Vreme îndelungată societatea românească a rămas sub influența Bisericii, aceasta răsfrângându-și controlul în toate laturile vieții publice și private, iar adopția nu reprezenta o excepție. Până aproape de jumătatea secolului al XIX-lea, definirea și plasarea sa în mentalul contemporanilor s-a desfășurat după cadre precise de inspirație bizantină: „Fecioria de suflet o fac unii că ce nu nasc copii, sau, zice, mulți nasc și mor și rămân fără coconi și, de ciuda lor, mișei părinții iau coconi străini și și-i fac lor feciori sufletești cu sfintele molitve; și le sunt aceia ca și feciorii cari au născut trupește și întru rudenie și întru moștenire și întru spițe”⁵.

I. Legea și societatea

I.1. Adopție și moștenire: norme și obiceiuri

Cunoscut sub numele de *iothesie* (facere de copii de suflet), procesul făcea o clară diferențiere între copilul de suflet și copilul trupesc, primul intrând în viața de familie în urma unor considerente ce variau de la un cuplu la altul. Neputința de a avea proprii copii, de trup și de sânge, sau manifestarea voinței Domnului, luându-i prea devreme la El, se puteau constitui în cauze prevăzute de lege. O substituție era posibilă dar ea nu era acceptată decât dacă Biserica își dădea acordul, binecuvântând noua familie astfel întemeiată și punând un echivalent între copilul adoptat și cel firesc. Societatea și rudele se înclinau în fața dublei voințe, individuale și a autorităților, permițând ca noul venit să devină membru cu drepturi depline asupra unui nume și asupra unui posibil patrimoniu. Timpul determinase în mod invariabil o relaxare a mentalităților, dar nu numai atât, ci și o mai bună trasare a ideilor călăuzitoare. Începutul veacului al XIX-lea va aduce prin domnii fanarioți completări importante la cadrul normativ asupra acestui proces care afecta compoziția familiei. Ceea ce era deja o practică se va transpune în normă: respingerea oricărei tentative a vreunui episcop de a face acest lucru cu cel asupra căruia priveghea⁶ și legitimarea prin adopție a copiilor născuți în afara căsniciei⁷.

⁴ *Îndreptarea Legii (1652)*, ediție critică întocmită de colectivul de drept românesc condus de Andrei Rădulescu, București, Editura Academiei, 1962, gl. 207, p. 215.

⁵ *Ibidem*, gl. 195, p. 192. O foarte bună analiză asupra adopției în spațiul Valahiei, ce fixează cadrul general și oferă detalii importante, este realizată de Andreea Iancu, *Adopter ou nourrir un enfant en Valachie. XVIIIe–XIXe siècles: la norme et la pratique. Etude de cas* în „Méditerranées. Revue de l'Association Méditerranées”, no. 37, 2004, p. 237–277.

⁶ *Legiuirea Caragea (1818)*, ediție critică realizată de colectivul pentru vechiul drept românesc coord. Andrei Rădulescu, București, Editura Academiei, 1955, cap. 5, § 4, p. 136.

⁷ *Ibidem*, cap. 5, § 5, p. 136. Vezi Andreea Iancu, *op. cit.*, p. 245.

În 1800, domnitorul Alexandru Moruzi încercase să se opună acestei idei și reușise să se impună, dar prin legea emisă în timpul domnitorului Ioan Caragea tendința vremii a prevalat. Andreea Iancu este de părere că împotrivirea lui Moruzi provenea din dorința de a menține o armonie familială, dar credem că ceea ce a contat mai mult a fost dorința de a ține în frâu moralitatea societății, care se putea găsi amenințată de asemenea prevederi.

Diferența de o generație între cei doi actori implicați, mai precis de 18 ani, va deveni și ea o regulă de bază⁸, precum și statutul social și familial al adoptantului. Acesta din urmă se găsea restrâns în acțiunile sale de propria familie și de autorități, iar această intervenție externă într-o acțiune particulară era diferențiată în funcție de vârsta celui adoptat. În cazul minorilor, statul își delega implicarea judecătoriilor locale, cerând însă ca rudele să aibă un cuvânt important de spus⁹, căci doar așa puteau să-și dovedească disponibilitatea și bunăvoința de a-l primi pe copil printre ei. A transforma un străin „într-unul de-al lor”, trecând peste impedimentul înrudirii de sânge și de clasă socială nu era un lucru ușor și asta era bine știut.

În cazul copiilor adoptați, opțiunea apăsarea formal ca fiind individuală, a semnatarului actului respectiv, dar în realitate era una colectivă, a întregului neam, care accepta să se extindă. În multe familii se prezenta ca o ultimă soluție de salvare a unui nume sau a unui patrimoniu care altfel se putea considera pierdut, în timp ce pentru alte familii, mai ales din categoriile superioare, adopția reprezenta doar o integrare a unor copii născuți în afara căsătoriei.

Cu totul altfel stăteau lucrurile în cazul celor care erau majori, solicitantul adopției fiind cercetat de autoritățile centrale asupra intențiilor sale¹⁰, căutându-se a se evita prejudicierea sub orice chip a intereselor celui care era acum adult; rudele de astă dată nu erau deloc implicate. Față de trecut, Biserica avea mai puține de spus în acest domeniu. Pasul spre laicizare fusese făcut, chiar și definirea adopției căpătând nuanțe de remarcate. Legiuirea Caragea (1818) lăsa întredeschisă ușa spre modernizarea sistemului legislativ, pentru că deși formal se încă se preciza că „Facerea de copii de suflet este dar spre mângâierea celor ce nu au copii”, în spatele acestei fraze, ascunsă privirii, stătea o completare la fel de semnificativă pentru aspectul practic: „Înfierea este liberalitate și se zice acțiunea lui înfiez. Și înfiez se zice că fac fiu adoptat”¹¹. Cu alte cuvinte, oficial rămâneau în uz termeni și o gândire de sorginte greco-bizantină, care arătau încă ascendența Bisericii

⁸ *Legiuirea Caragea (1818)*, cap. 5, § 6, p. 136. Putem considera că prin ea se încorporau toate vechile interdicții de apropiere, în special sexuală, între membrii unei familii ce se baza și pe adopție. Fără a fi prezente în *Legiuirea Caragea*, ele au făcut parte din *Îndreptarea Legii (1652)*, fiind detaliate în partea canonică a codului de legi.

⁹ *Ibidem*, cap. 5, § 8, p. 136.

¹⁰ *Ibidem*, cap. 5, § 7, p. 136.

¹¹ *Ibidem*, cap. 5, § 1, p. 136, cu nota 1.

asupra familiei, dar voința individuală (*liberalitatea*), un nou vocabular preponderent de influență franceză¹² și un alt mod de a construi înrudirea se făceau deja simțite. Chiar și lingvistic termenul de adopție va ajunge să arate spre finalul veacului o preferință personală¹³, ceea ce dădea înrudirii și un caracter electiv, care presupunea o libertate mai mare pentru adoptant. Deocamdată, până la promulgarea Codului Civil (1864), procesul adopției va trece sub raport juridic printr-o laicizare și modernizare treptată. Mai trebuie să menționăm un ultim aspect. Înrudirea prin adopție, indiferent de perioada avută în discuție, păstrează aceleași mecanisme pentru elită, o persoană aparținând acesteia neputând adopta după dorința sa, fără aprobarea întregii familii.

În Valahia moștenirea aducea cu sine pentru copii nu numai averea dar și datoriile și pricinile de judecată, excluzând însă rangul și privilegiile ce decurgeau dintr-acesta. Câteva criterii se impun în revendicarea și acordarea ei: prezența sau absența unei diate; existența unor alte rude și realizarea în prealabil a unei cercetări a stării patrimoniale într-un soroc de șase luni, pentru ca cel în cauză (sau un epitrop) „să-și ia seama de voiește a să face moștenitor sau nu”. Principiul de bază era ca întotdeauna să se acorde întâietate *rudelor de jos* (copii, nepoți, strănepoți), urmate apoi de *cele de sus* (părinți, bunici) și de *cele de alături* (frate / soră, unchi / mătușă, veri). Într-o astfel de schemă, copilul înfiat avea aceleași drepturi cu cel de sânge, însă el nu-și putea moșteni bunicul, unchiul sau o altă persoană devenită rudă prin adopție în lipsa unui testament sau al unui alt tip de document care să prevadă un fapt similar. Acesta este motivul pentru care părinții adoptivi aveau grijă să arate în fiecare act dacă măcar o parte din averea lăsată copiilor era doar a lor sau provenea și de la alte rude.

Privitor la moștenire, soțul supraviețuitor și copilul își împărțeau în părți egale patrimoniul lăsat în urmă, primul bucurându-se de uzufructul părții sale în timp ce al doilea primea în plus și responsabilitatea ce venea odată cu *partea sufletului* (cheltuielile îngropării și pomenirilor periodice ale mortului). Numele însoțea patrimoniul, copilul înfiat fiind recunoscut în comunitatea și mediul din care proveneau părinții ca fiind *al lui cutare*, o desemnare care-l pune pe același plan cu copiii biologici. El putea fi îndepărtat de la moștenire doar pe aceleași baze ca și aceștia din urmă (necinstirea părinților prin fapte și cuvinte; lipsa de grijă manifestată de părinți în caz de boală sau alt pericol etc.), și bine precizate în

¹² Fanarioții și ocupația rusă din perioada regulamentară au propagat cultura și spiritul francez la nivelul ambelor principate române. Despre acest aspect vezi în special Pompiliu Eliade, *Influența franceză asupra spiritului public în România: originile. Studiu asupra stării societății românești în vremea domniilor fanariote*, București, Institutul Cultural Român, 2006.

¹³ Lazăr Șăineanu, consemnează două înțelesuri ale termenului: 1. a lua de suflet, a înfia și 2. a alege cu preferință, pentru sine; a-și însuși. Lazăr Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române*, Craiova, Institutul de Editură Ralian, p. 11.

testament pentru a fi luate în considerare de către autorități. Documentul nu căpăta valoare legală decât dacă era semnat și de un arhiereu local, de un judecător sau de cel puțin 3 martori¹⁴.

1.2. Adoptia și copiii abandonati: Eforia Caselor Făcătoare de Bine și Institutul Sărmanilor la începutul perioadei regulamentare

Odată cu introducerea Regulamentului Organic în timpul ocupației rusești sub administrația generalului Pavel Kiseleff, s-a reluat, dar pe alte baze, o veche tradiție și politică privind asistența socială și implicit copiii abandonati¹⁵. În 1832, nou înființata Eforie a Caselor Făcătoare de Bine din București avea în subordine 4 case dedicate celor aflați în nevoie și una dintre acestea, Institutul Sărmanilor¹⁶, reprezintă punctul nostru de interes. Aici erau aduși toți copiii găsiți în oraș, fie pe ulițe, fie pe la biserici sau în fața caselor, numărul lor variind de-a lungul vremii, dar demonstrând o creștere în primii ani, ce se datora necesității căreia instituția a reușit să-i răspundă. Regulamentul său de funcționare a fost gândit pentru a fi acoperite toate problemele ce se puteau ridica în jurul copilului: starea lui de sănătate, darea spre creștere la doică, întreținerea, educarea și adopția sa.

Deși Regulamentul Organic prevedea ca toate casele publice să fie supravegheate de Ministerul Trebilor Dinlăuntru, ele ajung sub incidența Logofeției Pricinilor Bisericești. Biserica era un intermediar între domn și cei în nevoie, pas necesar în trecerea la o laicizare a instituțiilor. Astfel, corespondența instituțională referitoare la copiii abandonati presupunea conlucrarea ierarhică dintre trei instituții (Ministerul Trebilor Dinlăuntru, Logofeția Pricinilor Bisericești, Eforia Caselor Făcătoare de Bine). Livia Livadă-Cadeschi a studiat îndeaproape funcționarea și dinamica dintre instituțiile implicate¹⁷, subliniind

¹⁴ Pentru o istoriografie a subiectului, a discursului testamentar și legăturii sale cu moștenirea, pentru spațiul Țării Românești a se vedea în mod special lucrările semnate de Gheorghe Lazăr, care s-a oprit în cu precădere asupra testamentelor de negustori, dar și ale Violetei Barbu, Andreei Iancu, și, parțial, Nicolae Mihai.

¹⁵ Despre acest subiect vezi Livia Livadă-Cadeschi, *De la milă la filantropie: instituții de asistare a săracilor din Țara Românească și Moldova în secolul al XVIII-lea*, București, Nemira, 2001.

¹⁶ Cele patru case publice erau: Institutul Sărmanilor, Institutul Cerșetorilor, Casele Ajutătoare și Schiturile.

¹⁷ Pentru mai multe detalii vezi Livia Livadă-Cadeschi, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine. Casa Copiilor Sărmani din Țara Românească în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în Stelian Brezeanu (coord.), *In memoriam Radu Manolescu*, București, Editura Universității București, 2006, p. 317-330; Eadem, *Prima instituție de asistență publică din Țara Românească: Eforia Caselor Făcătoare de Bine, 1832-1850*, în „Studia Politica. Romanian Political Science Review”, II, 3, 2002, p. 837-849. Eadem, „Iubitoarea de oameni stăpânire”. *Logofeția Treburilor Bisericești și cazul unui copil orfan de la 1832*, în „Analele Universității din București, Seria Științe Politice”, II, Editura

totodată legătura dintre Biserică, domnie și individ. Eforia Caselor Făcătoare de Bine supraveghea activitatea celor patru case publice amintite și, totodată, era în contact cu primăriile, poliția, spitalele din București și din țară, luând astfel naștere o rețea națională consacrată celor sărmani și, în cazul de față, copiilor abandonați. Institutul Sărmanilor era condus de un director, avea un personal administrativ (casier, secretar, registrator, doi logofeți) și era finanțat de la buget, din donații și din veniturile mănăstirii Strehaia. Directorul Institutului era în contact cu primăria și Biserica și era responsabil de supravegherea epistaților¹⁸, vătășilor¹⁹ și preoților din mahalalele Bucureștiului pentru ca aceștia, la rândul lor, să privegheze asupra modului în care copiii sunt îngrijiți de către doicile angajate de instituție²⁰. O doică, angajată cu 18 lei, nu putea crește mai mult de doi copii ai Institutului Sărmanilor, primind două rânduri de scutece / haine pentru ei. Numărul maxim, stabilit prin lege, de copii înregistrați la Institut era de 200, dar din datele strânse până la momentul de față reiese că în anii '40 ai veacului al XIX-lea el va fi fost depășit²¹.

Copiii aflați în grija acestei instituții se numeau *sărmani*, existând o clară definire prin lege care-i particulariza în rândul celorlalți copii din principatul Valahiei: „Subt numire de copii sîrmani să înțelege copiii aceia care să leapădă pe la biserici, pe la porțile caselor și pe drumuri în mila creștinilor; sau aceia ce să vor dovedi că au rămas fără părinți în desăvîrșită sărăcie”²². Astfel, acești copii sunt cei abandonați în locuri publice sau cei fără nici un sprijin familial și economic. Lipsa familiei și a oricărei griji față de ei este ceea ce-i definește. Statul are rolul de a-și asuma responsabilitatea pentru ei asemeni unei „maici îndurătoare”, iar Institutul Sărmanilor îndeplinește tocmai acest lucru, fiind întemeiat „pentru creșterea și căpătuirea sîrmanilor” cu un buget minim obligatoriu de 100 000 lei pe an²³.

Adopția este prevăzută ca posibilitate în lege, dar Institutul Sărmanilor și instituțiile colaboratoare au obligația cercetării tuturor celor care depun cereri întru aceasta: „Când va cere cinevași din copiii Institutului ca să-l ia de suflet, sau numai ca să-l crească, și pă urmă să-l căpătuiască, să i să dea cu legături înscris și chezășii

Universității din București, 2001, p. 3-8, discuții reluate în Eadem, „*Meseria cerșutului...*”, și urm., p. 32-35, 36-7, 44-46.

¹⁸ Cel mai mic grad de ofițer de poliție.

¹⁹ Funcționar inferior la primărie.

²⁰ *Regulamentul Organic*, cap. XVIII. Anexe no. 2, art. 5, București, Tipărit la Pitarul Z. Carcalechi, 1847, p. 350

²¹ *Ibidem*, cap. II, secția III, art. 52, p. 356. Despre numărul copiilor abandonați în perioada regulamentară, înregistrat de Institutul Sărmanilor, vezi analiza parțială în Nicoleta Roman, *Child Abandonment in Bucharest in Early 19th Century*, „*Revista Arhivelor / Archives Review*”, no. 3-4, 2007, p. 172-3; Ligia Livadă-Caseschi, „*Meseria cerșutului...*”, și urm., p. 172-173.

²² *Regulamentul Organic*, cap. II, secția I, art. 16, p. 351.

²³ *Regulamentul Organic*, cap. II, secția I, art. 17, p. 351.

temeinice, însă băieții ori de ce parte vor fi, dar fetele de să vor cere de parte bărbătească să se dea numai pînă la vîrstă de opt ani, iar cerîndu-să de parte fămiească cunoscută de cinstită și cu oarecareșcare stare, să i să dea de orice vîrstă și făr de întîrziere, căci sfîrșitul acestui Institut fiind buna căpătuire a sîrmanilor, nimeni nu trebuie să împiedice norocirea lor”²⁴.

Limitele prevăzute sunt legate de genul și de vîrsta copilului. Pentru fetele de peste 8 ani, adopția de către un bărbat este interzisă fiind o recunoaștere implicită a problemelor referitoare la sexualitate. Pubertatea precoce, existența încă a unei pravile privite drept un reper (Îndreptarea Legii, 1652), în care se prevedea posibilitatea căsătoriei, pentru ambele genuri, de la vîrste fragede (12 ani fetele, 14 ani băieții)²⁵, precum și posibila exploatare într-o lume a prostituției sunt elementele constrîngătoare și justificative ale prevederii. Chiar dacă în realitate vîrsta căsătoriei era încă din veacul al XVII-lea mai mare²⁶ decât recomandarea canonică din Îndreptarea Legii, venită pe filieră bizantină, tradiția legislativă este preluată și în Regulamentul Organic. Tot în Îndreptarea Legii se recunoștea existența votrului sau a voatrei, personaje care corespund termenului de proxenet de azi²⁷. Legislația de la jumătatea secolului al XIX-lea va consemna că prostituata nu putea fi mai mică de 15 ani și că afacerile legate de prostituție puteau fi intermediare în scop economic și de rude (părinți, soț)²⁸. Cazuistica arată că în perioada regulamentară mamele nu erau străine de utilizarea fiicelor drept prostituate, vîrsta inițierii pendulînd în jurul celei de 15 ani²⁹. Prevederea limitativă referitoare la adopție ținea cont de o tradiție referitoare la căsătorie – chiar dacă intrase în recul –, dar și de o practică a vremii. Procesul adopției copiilor abandonati, ca și cel pentru ceilalți copii, urmărea o egalitate juridică și reală cu cei biologici în cadrul familiei nou formate³⁰.

După vîrsta de 16 ani³¹, cei aflați în grija Institutului Sărmanilor nu mai puteau fi adoptati, cifra marcînd sfîrșitul copilăriei lor. După cum lesne se poate

²⁴ Regulamentul Organic, cap. II, secția III, art. 49, p. 355-6.

²⁵ Îndreptarea Legii (1652), gl. 203, p. 212-213; Constanța Vintilă-Ghițulescu, *În șalvari și cu ișlic. Biserica, sexualitate, căsătorie și divorț în Țara Românească*, București, Humanitas, 2011, p. 127; Violeta Barbu, *Ordo amoris. O istorie a instituției căsătoriei în Țara Românească în secolul al XVII-lea*, București, Editura Academiei Române, 2011, p. 118-119.

²⁶ Violeta Barbu, *op. cit.*, p. 119.

²⁷ Îndreptarea Legii, (1652), gl. 128, zac. 1, p. 150.

²⁸ *Condica criminalicească cu procedura ei întocmită în zilele și prin pîrinteasca îngrijire a prea înălțatului domn stăpînitor a toată Țara Românească*, Barbu Dimitrie Știrbei, întărită prin luminatul ofis cu no. 1644 din 5 Decembrie 1850, Tipografia lui Iosef Kopainig, 1852, art. 264-269, p. 85-86.

²⁹ Nicoleta Roman, „Deznădăjduită muiere n-au fost ca mine”. *Femei, onoare și păcat în Valahia secolului al XIX-lea*, București, Humanitas, 2016, p. 350-2.

³⁰ Ligia Livadă-Cadeschi, „Meseria cerșutului...”, și urm., p. 151.

³¹ Regulamentul Organic, cap. II, secția III, art. 50, p. 356.

observa, adopția avantajează femeile întrucât ele sunt percepute ca având înăscută aspirația de a fi mamă și a fi mai dedicate în rolul de părinte. Femeile trebuie totuși să-și arate gândul bun din spatele jalbei de adopție știut fiind că nici ele nu sunt fără de păcat, dar la fel ca și bărbații trebuie de asemenea să aibă respectabilitate, morală și o stare economică bună și stabilă.

II. În fața Eforiei Caselor Făcătoare de Bine și a Institutului Sărmanilor: individul, căutând a fi părinte

Pe masa Eforiei ajungeau numeroase cereri anual, semnate de bărbați, femei, cupluri, provenind din orașe sau sate apropiate capitalei și toate erau cercetate cu mare grijă. Statul trebuia să distingă intenția printre cuvinte și să caute o soluție avantajoasă pentru toți cei implicați, de la viitorul părinte până la copil. Pentru fiecare dintre dosare ancheta era migăloasă, autoritățile locale reprezentate de epistați mergând și chestionând mahalagii (vecini, preoți sau colegi de muncă) în legătură cu respectabilitatea, starea și avutul solicitantului. Această incursiune în interiorul comunității se finaliza printr-o adeverință semnată de o parte dintre cei cu care s-a discutat și, de îndată ce era înaintată Eforiei, se dădea sentința privitoare la acceptarea sau neacceptarea adopției. Astfel, colectivitatea era cea care decidea destinul familiei, de ea depinzând crearea cadrului care permitea aprobarea și, de aceea, comportamentul, reputația și respectarea unui anumit set de reguli sociale erau importante pentru individ.

Între cererile depuse pentru adopție se distinge un grupaj care are drept autori persoane ce nu au nici o legătură cu instituția în sine, reprezentând o categorie de particulari. În general, oameni simpli care au ajuns la maturitate fără a trăi bucuria de a avea copii sau care nu reușiseră să-i crească pe cei pe care i-au avut până la atingerea vârstei adolescenței. Discursul lor motivațional urmează două direcții principale, care de cele mai multe ori se îmbină, nelăsând loc de desfășurare doar uneia singure. În primul rând, apare menționată nevoia pe care o resimte individul de a-și ști întregită familia, rămasă doar la stadiul de cuplu. Un termen semnificativ, întâlnit în mod repetat în acest discurs este cel de *mângâiere*, care venea, pentru fiecare caz în parte, cu un alt înțeles, în funcție de vârsta solicitanților. Iar acest înțeles se răsfrângea asupra copilului, a modului în care el avea să fie privit în familia ce urma să-l primească. În al doilea rând, discursul menționa relația cu divinitatea, relație care avea și ea avatarurile ei. Cei mai mulți arătau cum „nu au avut noroc de la Dumnezeu” de copii și că El nu și-a aruncat privirea asupra lor, iar acum se vedeau nevoiți a apela la oameni și instituții. În sens aproape invers, alții înfiau pentru „a-și face pomană sufletului” sau ca să intre în „mila Domnului”, precum o operă mai mult sau mai puțin vizibilă de binefacere ce le-ar fi răscumpărat o parte din greșelile vieții. Însă acest gest, doar el singur, nu

era menit a fi unul de includere familială ci unul de regăsire și retrasare a unei relații individuale cu divinitatea.

Precizarea în text a ideii că nu există copii dintr-o *căsătorie legiuită* are însemnătatea sa și nu trebuie văzută numai ca o parte a unui ansamblu argumentativ, ci arătând și o dorință de a-l legitima pe copil, de a-l transforma dintr-un abandonat fără nume într-o persoană cu o identitate completă și recunoscută de societate. Până la momentul adopției, în cele mai fericite cazuri, identitatea trunchiată a copilului se reducea la câteva obiecte de identificare personală, lăsate la momentul abandonului: certificatul de botez, un răvaș sau un medalion. Ideea de integrare deplină în familia adoptantului devenea mai clară când se specifica cum părintele / părinții îl vor iubi „ca pe un copil al nostru” și îl vor face părtaș la toate cele pe care ei, părinții, le vor câștiga. Dacă privim la vârsta pe care cuplurile preferau să o aibă copilul la momentul înfierii putem înțelege mai bine această siguranță a investiției afective și a asumării mult mai responsabile a rolului de părinte. Nu erau aleși nici sugari, nici copii de peste 7 ani și nici adolescenți, motivele fiind diferite. Pentru nou-născuți nu se știa care era speranța de viață și dacă efortul depus în creștere își va găsi un rezultat, în timp ce o suspiciune economică apărea în ceea ce-i privea pe ultimii. Cuplurile se îndreptau spre copii de 3–4 ani, care depășiseră momentele critice și pe care puteau să-i iubească, să-i protejeze și să-i educe fără a se mai teme pentru viitor.

III. Adoptanți și adoptați

Toți copiii abandonati, după botez, erau înregistrați și dați spre creștere, la domiciliu, unei doici pentru o perioadă care varia de la un caz la altul. Doicile erau în mare parte femei măritate, cu o situație economică modestă și desemnate în catastife după ocupația lor de bază (spălătoreasă, bucătăreasă etc.) sau după cea a soțului (plugar, muncitor, zidar, șelar etc.)³². Venitul intrat în gospodăriile lor pe această cale nu era unul mare, dar îl sporea pe cel existent și putea aduce îndestularea, simbria fiind dată pe lângă un trusou al copilului. În astfel de familii „crescătoare” se întâmpla a exista deja copii de aceeași vârstă sau de o vârstă apropiată celui luat de la Institutul Sărmanilor și includerea în familie, fie și pentru o perioadă scurtă, se putea realiza într-un mod facil. Bineînțeles, se poate discuta și despre o favorizare de către doică a propriului copil în dauna celui luat de la stat, dar premisele pentru ca acesta din urmă să aibă o creștere armonioasă erau create. Apoi, numărul relativ mare de cereri de adopție venite din partea familiilor crescătoare arăta două opțiuni de viață construite în jurul copilului, care pendulau

³² Despre doici în Țara Românească vezi Nicoleta Roman, „*Deznădăjduită muiere n-au fost ca mine*”, și urm., p. 222-237.

între binefăcătoarea câștigare afectivă a cuplului și mai puțin încurajatoarea transformare într-un potențial agent economic. În fața autorităților, era adusă în discuție doar tristețea despărțirii de copil prin redarea sa statului, când deja se formase o obișnuință, o afectivitate, o legătură. Rămânând doar pe planul discursului, se observă că în toți acești ani de creștere, doica (și soțul său) primiseră însărcinarea și intraseră într-un rol de părinte, dar ei uitaseră că era doar unul temporar și, în parte, fictiv. Oprindu-ne asupra individului, concurența dintre creștere și adopție nu reprezintă o noutate, dar câștigătorul era determinat de acest moment al redării copilului Institutului. Pentru mulți se intrase într-o comoditate a vieții cotidiene și nu se mai punea problema sau, dacă era pusă, se amâna pentru o zi nespecificată. Când însă anii modificau această amânare într-un prezent ce impunea o rezolvare urgentă, adopția revenea în discuție și era acceptată de cuplu. Acest angajament social se cerea probat prin respectabilitate și suficiență economică pentru copil, reîntărit (verbal, în scris) înaintea autorităților.

Gândurile declarate și așternute pe hârtie nu erau întotdeauna urmarea celor mai bune intenții, iar autoritățile, prin regulamentul și măsurile luate în ce privește Institutul Sărmanilor dovedeau că știu acest fapt. Copiii abandonați din instituții precum Institutul Sărmanilor reprezentau o bună alternativă pentru cei care doreau să-și dezvolte propria afacere cu un minimum de investiție. Bineînțeles, statul își propunea includerea acestora în societate doar prin intermediul familiei, nefiind de acord cu activități care să le atingă integritatea fizică și morală. Anumiți părinți adoptivi priveau sistemul ca pe o „umbrelă” manipulabilă în propriul interes și la care puteau recurge fără a se simți închiștați prea mult de angajamentul social. Depistarea lor în noianul de cereri se putea face ținând cont de specificitatea discursului, dar mai ales de notele marginale sau de corespondența purtată între diverse autorități cu privire la aceeași cerere și la cercetarea ce trebuia făcută. Copiii care erau doriți, sau mai bine spus căutați, trebuia să se încadreze într-o tipologie, ce era construită după propriile dorințe, urmărindu-se un beneficiu aproape imediat. Indiferent de gen, vârsta nu trebuia să fie mai mică de 7–8 ani, să fie sănătoși și capabili a-și clădi ei singuri propriul patrimoniu întrucât, spre deosebire de alți potențiali părinți, ei nu se ofereau a *împărtăși* din ceea ce deja dețineau. Singura responsabilitate asumată în mod explicit de către acești oameni era de a găsi la momentul căsătoriei un partener respectabil și cu situație.

Expresia *lucru căsnicesc* putea să fie clară sau dimpotrivă să împingă la confuzie, în funcție de caz și de situație, însă ea avea rolul de a contribui la definirea modului de viață al copilului, al rolului care i se pregătea în casa sau prăvălia respectivă. Pentru fete, venea ca de la sine înțeles că era vorba de tot ceea ce ținea de întreținerea casei și / sau realizarea unor activități specifice (brodat, țesut, croitorie), toate legate de spațiul privat. Dar, în cazul unui băiat, asocierea expresiei intrigă pentru că se presupunea plasarea sa într-un spațiu cu un puternic accent public, în care exista un du-te – vino de oameni implicați în diverse

activități economice de la care se putea învăța pe parcurs. Fetele își alcătuiau singure zestrea care va contribui la crearea propriului lor cămin, în timp ce băieții „furau” meserie de la cel pe care-l priveau mai degrabă ca pe un patron decât ca pe un părinte. Autoritățile știau ce se ascundea în spatele unor cereri de adopție întreprinse într-un anumit limbaj de negustori și oameni cu stare pentru asemenea copii, așa încât anchetele realizate până la aprobare erau mai atente. În acest punct, cererile puteau fi respinse fără viitoare complicații. La fel, angajamentul scris trebuia formulat în termeni care să prevadă statutul viitorului copil și evitarea transformării sale dintr-un membru al familiei în angajat.

Autoritățile par a nu se mulțumi doar cu luarea la cunoștință a faptului că respectivul trebuia să fie un părinte și că beneficiile procesului de adopție priveau două părți, nu numai una. În cazul în care s-ar fi descoperit că acești copii adoptați erau tratați pe post de slugi, chiar și dacă existase o cheltuială în ce-i privea, adopția era anulată iar părintele adoptiv nu-și mai putea recupera banii pe care îi dăduse pe hainele, hrana și întreținerea lor. În plus, înscrisurile pe care părintele / părinții adoptator(i) le semnavă prevedeau dreptul copilului de a moșteni averea lui / lor, de a avea parte din aceasta chiar dacă existau copii biologici. Documentele țineau loc de testamente și puteau fi invocate într-o dispută legală.

III. 1. O cazuistică a începuturilor: anul 1832

Anexa documentară a studiului de față oferă o privire asupra cazurilor de adopție din anul 1832, anul de început al activității Eforiei Caselor de Bine și al Institutului Sărmanilor. Desigur, există transformări până la dispariția instituției în a doua jumătate a veacului al XIX-lea, dar momentan oferim această primă incursiune în a sublinia o tipologie de debut în privința adoptaților.

III. 1. a) *Doicile*

Anexa documentară se deschide cu cazul Tincăi din mahalaua Precupeții Vechi, vopseaua galbenă a Bucureștiului. Ea crește doi copii sărmani și primește simbrie pentru activitatea sa. Este vorba despre băiatul Petre și fata Maria. Băiatul a crescut, simbria a încetat și aflăm că din 1832 Tinca îl crește „pe seama ei”. Fata Maria este declarată de Tinca drept moartă în fața comunității la data de 2 februarie 1832. Pe baza acestei declarații referitoare la deces și știindu-se că ea i-a fost doică, mahalagii îi dau adeverință. Însă nu acesta este adevărul, ce iese curând la iveală. Ancheta făcută de instituția ce o plătea, Eforia Caselor Făcătoare de Bine, scoate la lumină că Maria trăiește și că, de fapt, doica dorea ca fata să rămână și ea pe seama ei „iar să nu rămâie pă seama stăpânirii”. Avem, deci, o femeie, angajată de stat, care minte și încearcă fraudarea sistemului public de asistență socială în beneficiu propriu (doc. I 1).

Povestea nu se oprește aici. La câteva zile după descoperirea faptei de către autorități, Tincă depune cerere de adopție pentru fata Maria. Acum schimbă strategia și optează pentru calea legală, publică, de a-i rămâne copila. Ea arată că vrea să o facă fiică de suflet și să o lase moștenitoare peste zestrea sa și peste avutul câștigat de soț. Tincă vorbește în numele ei și al soțului, ceea ce ne face să credem că el era la curent cu dorințele și faptele ei (doc. I 2). În aceeași zi, Eforia Caselor Făcătoare de Bine demarează ancheta referitoare la statutul material și social al Tincăi și al soțului, dar și al existenței copiilor biologici – toate pentru a ști dacă femeia este „destoinică ca să ferească pă această copilă sau nu” (doc. I 3).

În martie 1832, raportul asupra situației Tincăi este deja gata. Aflăm că adopția este „și prin voința bărbatu-său”, cojocar de meserie, că cei doi mai au două fete și că dețin o casă în mahalaua Precupeții Vechi a capitalei. Totuși, preoții mahalalei nu doresc să le dea adeverință de respectabilitate (doc. I 4). Probabil pentru că anterior femeia îi mințise asupra soartei fetei sărmăne încălcând astfel o normă de moralitate. Încrederea trebuie recâștigată, iar lucrurile sunt mai complicate.

Descălcirea realității de cuplu și de familie se produce la o nouă anchetă. Astfel, aflăm că cele două fete ale cuplului nu sunt copiii lor biologici. De fapt, este vorba despre Petre, băiatul sărman adoptat deja cu puțin timp în urmă, și de o nepoată de soră a soțului Tincăi, Catrina. Nepoata „își are zestrea ei deosebită” și nu va avea nici o parte din moștenirea cuplului. Mica Maria, fata sărmană de un an, va fi protejată economic și considerată „împreună cu celălalt copil ce-l are tot dă suflet” (doc. I 5) drept copiii lor adevărați și lăsați moștenitori peste avut. Cei doi, Tincă și Ion cojocarul promit să o înzestreze pe fată „fără însă a o întrebuința ca pe o slujnică și streină”. Totodată, ei clarifică și situația celor doi copii pe care îi au în grijă: băiatul Petre le este fiu de suflet de mai mult timp, iar Catrina (Ecaterina) își are moștenirea sa de la părinții decedați, cuplul având rol de tutore (doc. I 6). Prin aceasta, nepoata „nu are a se împărtași cu nimic” din avutul lor. Tincă și Ion cojocarul acceptă condiția autorităților ca, în cazul în care nu-și îndeplinesc datoriile de părinți să li se ia fata și parte din avut. Doi martori și un preot adevăresc spusele lor, semnând și ei în înscris.

Al doilea set de documente din anexă ne aduce în centrul atenției, dar în plan secundar, tot o doică, Marica (doc. II 2). Cererea de adopție este însă depusă de soț, Dumitru din mahalaua Hagiului, alături de această Marica, pentru copilul Gheorghe (doc. II 1). La fel ca în cazul anterior, direcția Eforiei Caselor Făcătoare de Bine vrea să cunoască starea materială a adoptantului („ce stare au mai sus numiții, vreo vie, casă sau alt ceva”) și de este voința amândurora de a-l crește și lăsa moștenitor pe copil. Cei doi sunt aduși în fața Eforiei (doc. I 3) și totodată se primește adeverință din partea mahalagiilor că Dumitru (Dumitrache) este căruțaș, „om muncitor”, doica Marica este soția lui și ei dețin: o casă scutită de impozite

(*ohabnică*), o bucătărie, un coșar, un cal, un porc și o căruță (doc. II 4). Pentru că amândoi au venit la discuția cu direcția Eforiei, și-au pledat cauza și promit să-i poarte de grijă băiatului și să-l lase moștenitor peste avutul lor, autoritățile acceptă adopția (doc. II 5). Desigur, Gheorghe și Marica dau un înscris oficial, adevărit de preotul și epistatul mahalalei Hagiului din vopsea neagră, unde locuiesc, precum și de un vecin.

Doicile împreună cu soții lor reprezintă o categorie de posibili adoptanți, dar nu singura. Lor li se alătură cuplurile fără vreo legătură de acest tip, indivizii (celibatari, văduvi) sau rudele, mai apropiate sau nu, ale copiilor.

III. 1. b) *Cuplurile*

Fără nici o legătură cu Institutul Sărmanilor, Minea sin Poeru și soția Dața din Tunari depun și ei cerere pentru un copil de suflet – „ca să-l creștem și să-l facem moștenitor al nostru” –, afirmând că prin aprobare se va face un bine, o „pomână” (doc. IV 1). Cercetarea situației lor decurge în același chip (doc. IV 2) ca și în cazul celor amintite anterior. La fel se întâmplă și pentru Voicu, de profesie curelar și soția sa, Marica, locuitori în Ploiești, județul Prahova. Ei sunt căsătoriți de 12 ani dar nu au avut copii biologici. Au crescut un copil, deși nu al lor, dar le-a murit de vărsat; cel puțin așa declară. Sunt încă tineri ca vârstă pentru că încă mai au speranța unui copil al lor, dar chiar de s-ar întâmpla tot l-ar număra pe cel adoptat printre moștenitori: „Și întâmplându-să ca să ne dăruiască Dumnezeu copii din trupu-ne și atunci tot moștenitori să fie deopotrivă copiii, adevărați, fii” (doc. VI 2).

Cercetarea făcută de autoritățile locale semnalează omisiunile cuplului în cererea depusă și ajunsă la centru, la București. Sameșul G. Băduleanu arată că Voicu este rob al comisului Scarlat Bărcănescu „și vreo altă stare sau acaret nu are decât niște marfă curelării și șălărie având meșteșugul acesta” (doc. VI 4). La aceasta, rezoluția Eforiei Caselor Făcătoare de Bine este categorică: robii nu pot adopta copii sărmani. Motivația este una simplă și în concordanță cu legislația și statutul lor social, dar în același timp și cu o mentalitate a epocii în schimbare, urmărindu-se o reducere a numărului de robi³³. Un copil moștenește statutul social al părintelui său, iar dacă nu este un copil biologic al robului averea acestuia nu va putea să-i fie moștenire. Știind că nu poate să asigure libertatea juridică și bunăstarea economică a unui copil, un rob nu poate să depună cerere de adopție; și de aici excluderea sa din categoria posibililor adoptanți. Depărtarea de București nu înseamnă o cercetare mai puțin serioasă a cazului, chiar dacă detaliile de statut nu sunt menționate de Voicu în jalbă.

³³ Pentru detalii privind robii țigani, familiile lor și politica abolitionistă din epoca regulamentară vezi studiile semnate de Venera și Viorel Achim, Raluca Tomi și Bogdan Mateescu.

În aceeași perioadă, Ion povarnagiul și soția sa din mahalaua albastră a Bucureștiului au mai mult noroc și o adoptă pe Frusina, o copilă abandonată în fața bisericii Doamna Bălașa din mahalaua cu același nume. Biletul de abandon al fetei, doveditor și al botezului, se regăsește de asemenea la dosar (doc. VII 3).

III. 1. c) *Indivizii*

Persoanele singure, bărbați sau femei, în special văduvi, îndrăznesc și ele să se îndrepte în fața autorităților publice și trec prin aceleași proceduri. Pencu, un cojocar din mahalaua Flămânda, depune tot în 1832 o cerere de adopție pentru *un fiu parte bărbătească*. Motivația lui este mai bine prezentată decât în celelalte cazuri, sentimentele sale fiind clar exprimate. Moartea fiului său „la care mă uitam ca la soare” îl lasă pe tatăl Petcu trist și debusolat („neștiind de unde vin și merg”). El vrea să adopte un băiat pentru a umple un gol, pentru a redirecționa sentimentele de dragoste filială. Pentru Pencu, adoptarea are rolul unei substituții și de aici dorința de a adopta un băiat care să ia locul fiului pierdut.

III. 1. d) *Rudele*

Uneori, familia mamei care a recurs la abandon regăsește copilul și caută recuperarea sa. Este și situația Iulianei, monahie la mănăstirea Rătești, și a văduvei Elena lui Scarlat Stoenescu, rudă a sa. Sora Iulianei renunțase la copil din motive ce îmbină boala, sărăcia și ilegitimitatea într-o poveste de viață. În 1831, ea a născut un copil din flori: „acum un an o soră a noastră din greșeală s-au zăvistit vrăjmașului diavol, s-au amăgit și s-au înșelat cu cele lumești și rămânând grea au făcut o copilă”. Fata este abandonată în fața comisiei de verde a Bucureștiului și primește numele de Eufrosina în timp ce mama ei moare de holeră. După aceste evenimente, mătușa, monahia Iuliana este singura care se interesează de soarta copilului, depune eforturi și convinge o altă rudă să i se alăture pentru a o adopta pe copilă „spre a nu să înstrăina”. De aceea și vine cu jalbă la autorități după atâta timp (doc. V 2). Ea dă înscris că se va ocupa de creșterea copilei cu „rudenia” ce semnează alături de ea documentele de la dosar (Elena, văduva lui Scarlat Stoenescu). Eufrosina are un an și 2 luni acum și Iuliana monahia își întărește decizia în fața autorităților afirmând: „Și ori nepoată cu adevărat îmi va fi sau că numai de iubirea omeniri(i) voi fi primită, am luat-o supt a mea îngrijire” (doc. V 3). Spusele ei arată că indiferent de motivul adopției – legătura de sânge între cele două persoane sau doar dintr-o voință generată de iubirea creștinească – fata va fi ocrotită. Adopția este posibilă pentru că, la momentul depunerii jalbei, fata Eufrosina nu își găsise un alt cămin, era tot în grija statului.

III. 2. În noua familie

A descrie modul de trai al acestor copii după ce au ieșit de sub tutela Institutului Sărmanilor și au intrat sub o nouă priveghere, cea a unui părinte, fie el și adoptiv, este o sarcină dificilă. Și aceasta deoarece nu există multe mărturii scrise despre modul în care i se construia copilului sărac viața până la atingerea majoratului sau până la devenirea sa ca adult. Ci doar reguli și sfaturi despre ceea ce ar trebui să fie. Pe de altă parte, viața trăită în fericire nu constituie subiectul nici unui dosar de tribunal, ci poate doar al unor memorii sau jurnale, care, în societatea românească, erau apanajul cu preponderență al boierimii. Drept urmare, recompunerea acestei perioade se va face prin raportare la modul de trai al categoriei sociale căreia îi aparțineau persoanele implicate (părinți, copii, vecini) și la acele documente care aduc în prim-plan problemele apărute de-a lungul timpului. Căci, despre modul în care decurgea viața unui copil abandonat ce fusese adoptat putem afla și prin intermediul plângerilor făcute în fața autorităților sau din diate.

Atunci când declanșau procesul de adopție, cei care voiau să devină părinți, fie că vorbim despre un cuplu sau despre o singură persoană, își creau un ideal familial. Ei așteptau până la urmă ca el, copilul, să le dea ascultare, să fie bun și respectuos, arătându-și astfel recunoștința. Trăind puțin deasupra nivelului sărăciei, însă decent sau având o oarecare stare materială, acești oameni nu doreau a se confrunta cu delinvența și viciul care puteau să le prejudicieze nu numai reputația în comunitatea de care aparțineau, dar și familia. Dacă acestea își făceau însă apariția căutau a le înlătura înainte de a apela, ca o ultimă instanță, la autorități. Nu s-ar fi gândit niciodată, și cu atât mai puțin la momentul înfierii, dar mediul din care ei proveneau putea atrage, declanșa sau inspira copilului modele de comportament prea puțin cuviincioase sau conforme cu ceea ce se dorea. În orașe, preumblându-se dintr-un loc în altul, fără o strictă supraveghere, el putea să cadă lesne pradă unei tovarășii care l-ar fi influențat într-un mod negativ. Încercarea de a-l readuce pe calea cea bună nu dădea întotdeauna roade și insistența părinților într-un moment în care anturajul era mai puternic decât familia putea duce la o ruptură. În aceste clipe de frământare părinții căutau motive și explicații și realizau că acela care îi chinuia într-atât prin ceea ce făcea nu era, de fapt, copilul „cel firesc”, sânge din sângele lor. Când se îndreptau spre Eforia Caselor Făcătoare de Bine și spre Institutul Sărmanilor pentru a-și spune „of-ul” arătau că ei făcuseră tot ce le stătuse în putință, dar sfatul și iubirea lor părintească nu erau nici căutate și nici dorite. În 1833, de pildă, căpitanul Nicolae și soția sa, Maria, ce locuiau în mahalaua Slobozii din București, au adoptat pe Cozma „copilu’ dintre sărmani” pe când avea 4 ani și 11 luni, cu gând de a-l lăsa moștenitor peste toate bunurile lor. Și nu era puțin, pentru că Nicolae și Maria aveau „două prăvălii în fața podului

Șerban Vodă, dintre care una o dau cu chirie, iar cealaltă sălășluiesc singuri cu negoț de precupețatorie”. Dar, de la bun început, cei doi au arătat în angajamentul luat în fața statului că „poate orișicând copilu’ să trăiască fericit pă seamă-i de să va purta bine” și că îl vor crește în tot timpul „ca pe un fiu al lor”³⁴. Vremea a trecut și, în 1836, ei reapăreau în fața statului dorind să renunțe a-i mai purta de grijă lui Cozma „supt pricinuire că nu ar fi având purtări bune”. I-au atras atenția, dar el nu a luat în seamă cele spuse și a fugit la un preot ale cărui obiceiuri ei nu le găseau corespunzătoare statutului său. Căutarea copilului a implicat poliția, întrebări puse în stânga și în dreapta și o rușine peste care au trecut, dar faptele au rămas și „de aceea voiesc a-l depărta”. La momentul înaintării plângerii, Cozma avea 8 ani și mai erau încă multe de făcut în ce-l privește, statul subliniind că părinții erau răspunzători pentru el, că nu trebuia să renunțe a căuta o modalitate „a-l depărta de urmări necuviincioase”³⁵. Rolul de părinte nu trebuia construit pe condiții, cum pare a fi fost situația acestui caz, relele însoțind evenimentele și lucrurile bune aduse de existența copilului. O retragere a cuplului dintr-un demers familial recent inițiat spunea îndeajuns nu numai despre conflictul cu copilul și comportamentul acestuia, dar și despre ei ca părinți. Tensiunile au continuat, dar statul nu a dat înapoi.

Dacă anturajul se putea dovedi periculos în crearea unor conflicte între părinți și copii, o primejdie la fel de mare o constituia regăsirea unor membri ai familiei biologice. Rar, dar acest lucru era posibil și se întâmpla. În acele cazuri care erau aduse în fața justiției din diferite motive, tendința manifestată de copil era de a-și părăsi căminul în care crescuse, de a-și căuta și reface identitatea inițială și a intra, prin urmare, într-un nou mod de viață, gândit după alte reguli. Totuși, el nu era al nimănui, aparținând unei familii care și-l reclama în fața societății, chiar dacă nu era cea biologică, și căreia autoritățile nu-i tăgăduiau drepturile atâta timp cât fuseseră obținute în mod legal. Anica Izbășanca știa cu se confrunta atunci când s-a adresat Poliției: „Jeluiesc cinstului tribunal că răposatul soțul meu, polcovnicul³⁶ Ilie, când era în viață au luat pe un copil, anume Diță de suflet, fecior al Marii văduva din satu(l) Fântânelile, județu(l) Săcuieni, după cum din alăturatul zapis să va da cinstului tribunal curată înțelegere. Acum, văzând că copilu’ s-a mai mărit și au și învățat carte dimpreună cu copiii mei, au venit un Gheorghe, frati’său, -au scos din fire, din care motiv de la noiembrie leat 1832 au și fugit. Și până acum nu i-am avut de știre unde să află. Acum, venind numitu’ Gheorghe cu băiatu’ la mine, ca să-i ceară hainile ce mai rămăsese la mine, l-am poprit³⁷ pe băiat. De aceea, mă

³⁴ Arhivele Naționale. Municipiul București, *Agia orașului București*, 1184 / 1842, f. 2v.

³⁵ *Ibidem*, 3-3v.

³⁶ Grad militar corespunzător celui de colonel, utilizat în special în spațiul slav.

³⁷ A reține, a împiedica să plece. Implică într-o oarecare măsură ideea de autoritate impusă cu forța.

rog cinstului tribunal ca să-l aducă numitu(l) <tribunal> și să-l îndatoreze <pe Gheorghe> ca să dea chezășie că nu va mai pune la cale pă băiat ca să fugă. Precum asemenea mă rog cinstului tribunal că să-l aducă pe băcanul care, după spusa băiatului, zice că de atunci și până acum s-a aflat la numitul băcan cu locuința”³⁸.

Ceea ce reproșa Anica noului personaj intrat în viața fiului ei adoptiv nu era numai confuzia și amăgirea pe care o semăna în sufletul lui Diță, dar și o oarecare indiferență disprețuitoare pe care o manifesta la adresa ei. Și aceasta deși el, Gheorghe, provenea dintr-un mediu plin de neajunsuri, fiind fiul unei văduve de la sat ce se zbatuse într-atâta sărăcie cu ani în urmă încât renunțase la unul dintre copiii ei pentru a se mai despovăra de griji. Recunoștința și respectul ar fi trebuit să primeze. Ea și soțul ei îl crescuseră pe Diță în același chip ca și pe copiii lor, dându-i aceleași șanse, acesta ajungând să știe carte pentru a se putea descurca în lume, urmând să facă cinste numelui pe care îl primise. Dar Gheorghe trecuse cu vederea peste toate acestea și cum nu era de ajuns că îl învăța pe fratele regăsit obiceiuri pe care ea le considera rele, mai venea să-i ceară și bruma de lucruri ale băiatului, ca și cum ea, în calitate de mamă, ar aproba cele întâmplate. Spre deosebire de cazul precedent, femeia nu dorea să renunțe la niște drepturi pe care le considera părintești, ci doar căuta sprijinul autorităților în a îndepărta un factor considerat destabilizator pentru familia ei. Inculpații, fratele Gheorghe și băcanul Anghel, au căutat în fel și chip să se disculpe, încercând să înlăture suspiciunile. Dacă primul nega faptele, al doilea arăta că ceea ce făcuse, făcuse din milă creștinească căci băiatul venise singur la prăvălia sa „și fiind gol, l-au îmbrăcat”³⁹. Chiar și prin câteva cuvinte date ca răspuns la un interogatoriu al poliției, el sugera că situația familială a lui Diță nu era cea presupusă și punea sub semnul întrebării asumarea rolului de părinte de către mama adoptivă.

Comunitatea era conștientă că onoarea individului se construia pe spusa ei și oricare dintre membri săi putea să se simtă în nesiguranță dacă fie și o îndoială putea să răsără din două sau trei vorbe aruncate în vânt de un altul. Un prăvăliaș care se asocia unui necunoscut ce părea a avea gânduri rele, care se răsfrângeau în mod indirect și asupra comunității, putea fi desconsiderat de colectivitate doar din dorința acesteia de a se apăra pe sine. În urma cercetărilor poliției, dreptate s-a dat Anicăi Izbășanca, hotărându-se ca cei doi să se îndepărteze de copil și ori de câte ori acesta va fugi pentru a veni la ei să-l readucă femeii⁴⁰.

³⁸ Arhivele Naționale. Municipiul București, *Tribunalul Poliției București*, 5364 / 1832, f. 1–1v.

³⁹ *Ibidem*, f. 3.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 3v.

Iată două cazuri ce reflectă înțelegerea rolului de părinte și, și mai mult, gradul de integrare prin adopție al copilului abandonat în noua familie. Dacă în primul caz, stigmatul *întunecat*, al necunoscutului identității primare este corelat indirect purtărilor rele ale copilului, determinând părinții adoptivi să pună sub semnul deciziei adopției, în cel de-al doilea caz această presupunere și prejudecată nu există. Mama adoptivă, Anica Izbășanca, nu renunță la copilul adoptat nici în fața fratelui biologic venit în viața celui mic. Copilul resimte o confuzie în fața noii situații: cine este, de fapt, familia sa? Fratele care-i apare acum pentru prima oară în viață sau mama adoptivă și familia ei? Pus în fața dilemei, pendulează constant: stă în casa Anicăi Izbășanca, dar fuge când nu se mai află în preajma ei. Femeia știe că tocmai trecutul reprezentat de ruda biologică este problema care-l „scoate din fire” pe Diță, fiul ei adoptiv, și purcede în a-și reclama dreptul ei de mamă.

*

Adopția era una dintre posibilitățile oferite de stat copiilor abandonați pentru ca ei să-și găsească o identitate proprie, dar și familială. Știind că realitatea este uneori diferită de cele declarate în scris, că există omiteri, deformări și interpretări în interes propriu, fie și cu bună intenție, autoritățile sunt atente la jalbele depuse de cei ce doresc să devină părinți adoptivi și instituie anchete. Se observă astfel că tipologia părinților adoptivi este bogată, de la cei care înțelegeau și respectau sensul cuvântului *familie* și până la cei care îl utilizau ca o simulare publică, fiind cunoscut în epocă faptul că acest proces legal putea fi un subterfugiu pentru utilizarea copiilor la diferite munci, în folosul adoptantului. În privința copiilor abandonați în grija statului, adoptanții pot proveni din rândul doicilor, al femeilor și familiilor acestora care îi iau în creștere temporară. Doicile găsesc calea de a transforma, prin adopție, efemeritatea creșterii cu plată de la stat în permanență și stabilitate oficială pentru copil. Mama ocazională, cu simbrie, devine mama adoptivă. Pe lângă această tipologie o mai găsim pe cea a părinților singuri (văduvi/e), a cuplurilor cu sau fără copii biologici.

Privite din perspectiva autorităților, dosarele de adopție denotă nevoia de a găsi un compromis între ceea ce putea oferi solicitantul ca viitor părinte, interesul copilului și politica statului. Dacă la o cercetare atentă a autorităților se afla că aplicantul la rolul de părinte adoptiv nu era om liber, nu dispunea de o putere economică suficientă în a se întreține pe sine și pe copil și nici nu manifesta iubire părintească, el era respins. A fi copil de suflet însemna, în Valahia secolului al XIX-lea, a beneficia de transmiterea și / sau construirea unui patrimoniu economic, a unui nume, dar și a unei oarecare iubiri părintești,

pe care o regăsim declarată cu anticipație de viitorii părinți adoptivi. Pe scurt, însemna a fi pe același plan cu un copil biologic. Ce se întâmpla după aprobarea adopției de către stat este o discuție mai amplă, însă în mod cert nu vom putea niciodată cuantifica toate cele ascunse dincolo de cuvintele scrise în documentele vremii și nici descoperi în ce fel s-au schimbat lucrurile pe parcurs în viața copilului.

Anexa documentară

I

Cazul adopției fetei Maria, copil sărman aflat în grija Eforiei Caselor Făcătoare de Bine. Fata este adoptată de Tinca și soțul Ion, locuitori în mahalaua Precupeții Vechi a orașului Bucureștiului

1

1832, februarie 26. Comisia vopselii de galben a Bucureștiului descoperă că Tinca, locuitoare în mahalaua Precupeții Vechi, și doică plătită a Eforiei Caselor Făcătoare de Bine, a mințit afirmând că fata Maria pe care o avea în creștere, a murit. Doica împreună cu fata sunt trimise la direcția Eforiei Caselor Făcătoare de Bine pentru clarificarea situației.

Comisia văpseli(i)⁴¹

Galbenă, an

1832, fevr(uarie) 26

No. 5

Priimit, no. 35, fevr(uarie) 26

Cinstita Direcție a Caselor Făcătoare de Bine

Această femeie anume Tinca ot⁴² mah(a)l(aua) Precupeții Vechi dintr-această văpsea având doi copii în creștere cu o leafă de la cinstita direcție în un băiat anume Petre și o fată Mariia pentru creșterea băiatului i s-au tăiat leafa încă de la trecutul no(i)emvrie, crescându-l de atunci pă seama ei. Iar fata, avându-o și până acum în creștere cu leafă de la cinstita direcție. Acum, uneltind vicleșug au luat adeverință de la preoți și mahalagii, făcându-o pe fată că este moartă încă de la următor fevr(uarie) 2 ca să rămie iarăși în creștere pă seama ei. Și au venit la loc ca să-i întărească adeverința după orânduială. Spre a veni la cinstita direcție să-și primească atât leafa până la zioa cea mai sus însemnată cât și bani pentru îngropăciunea ei. Când încunoscând al ei vicleșug și descoperind că copila trăiește au întreat-o pentru care pricină s-au silit spre acest vicleșug și au răspuns că pentru ca să rămie copila pă seama ei să o crească pentru al ei suflet, iar să nu rămie pă seama stăpânirii.

Deci, iată împreună cu copila să trimită către cinst(ita) direcție ca de acolo să facă punere la cale precum va bine socoti.

(semnătura) Dimitrie Piersiceanu.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 1.

⁴¹ Aici, cu sensul de unitate teritorial-administrativă, similară sectorului de astăzi. În București erau 5 astfel de vopseli: albastru, galben, negru, verde, roșu.

⁴² Cu sensul de „din”.

2

1832, februarie 28. Tinca, soția lui Ion din mahalaua Precupeții Vechi declară că vrea să o adopte pe Maria, fata pe care o avea în creștere de la Eforia Caselor Făcătoare de Bine, și să-i dea drept moștenire zestrea sa. Solicită aprobare scrisă din partea instituției.

No. 45, primit febr(uarie) 28

Cinstitei Direcție a Caselor Făcătoare de Bine,

Plecat arăt cinstitei direcții fiindcă eu am loat o copilă anume Maria în creștere dă la stăpânire de este acum un an de zile. Pentru a căria creștere mi s-au plătit simbrie dă la stăpânire până acum la 7 ale următorului fevr(uarie) și fiindcă copii(i) ce am făcut din trupul meu nu mi-au trăit voesc să iau pă aceasta de suflet și să o las clironoamă⁴³ pă mult puțin ce avem atât al zestri(i) mele cât și ceea ce va agonisi soțul meu însă eu cât voi fi cu viață. De aceea, caz cu rugăciune la cinst(ita) direcție ca să binevoiască a mi-o da pă această copilă de suflet, dându-mi-să încredințarea cinstitei direcții pentru a mea siguranțe.

Plecat

Tinca lui Ion sin Stancu cojocar ot Precupeți(i) Vechi

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 2.

3

1832, februarie 28, cioră. Direcția Caselor Făcătoare de Bine solicită comisiei vopselii galbene a orașului București să demareze o anchetă pentru a cerceta situația materială a Tincăi, soția lui Ion din mahalaua Precupeții Vechi, și a soțului ei în vederea aprobării lor ca părinți adoptivi.

Direcși(a) Caselor Făcătoare de Bine

Anul 1832, fevr(uarie) 28

No. 40, București

Cinstitei Comisii a Văpselii Galbene

Iată trimite direcșiia jalba în copiiie a Tincii fâmeia lui Zlat ot Precupeții Vechi ce are în creștere pă Maria copila dintre copii(i) sârmani pă care copilă voește să o ia de suflet. Acea comisie luind în băgare de seamă cererea pomenitei va binevoii să o orânduiască într-adins ce să cerceteze cu de amărunt starea și înprejmirile ei: de are bărbat sau nu, de are alți copii ai ei firești sau nu, că ce avere atât mișcătoare cât și nemișcătoare ~~ea să lase în clironomia copili(i).~~ Și dă este cu bună voința bărbatului ei să ia copila de suflet sau nu *precum și dă este averea jăluitor(e)i dăstoinică ca să fericească pă această copilă sau nu.*⁴⁴

⁴³ Clironom = moștenitor.

⁴⁴ Textul în italic este adăugat ulterior.

Această cercetare să se facă în scris cu iscăliturile preoților mahalalelor și a vreo câțiva din mahalagii, care adevărindu-se și de acea cinstită comisie să va trimite la această direcție.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 3.

4

1832, martie 11. Reprezentantul comisiei vopselii galbene a Bucureștiului, Dimitrie Piersiceanu, înaintază Direcției Caselor Făcătoare de Bine raport de cercetarea întreprinsă cu privire la situația familială și materială a Tincăi și a soțului ei, Ion, ambii locuitori ai mahalalei Precupeții Vechi.

Comisia vopseli(i) galbene, anu(l) 1832
Luna mart(ie) 11
No. 11, București

No. 82, priimit mart(ie) 11

Cinstita Direcție a Caselor Făcătoare de Bine,

După copriinderea oțnoșenii⁴⁵ cinstitei Direcșii de supt no. 40 ce s-au primit către această comisie înpreună cu copie după jalba Tincii femeii(i) lui Zlat ot Precupeții Vechi ce are în creștere pe Mariia copila dintre copii(i) sârmani pă carea copilă voiește ca să o ia de suflet. Următoare fiind loc a orînduit pe ipocomisaru(l) despărțirii locului ca să facă cercetare întocmai după duțul oțnoșenii acei direcșii. Au dat raport supt no. 15 coprinzător într-acesta-și chip că este și prin voința bărbată-său a luoa această fată de suflet. Și că numiții amîndoi mai au fii ai lor adevărați încă dooă fete, și cum că starea lor este numai o casă ce o are într-această mahala. Are numitul și meșteșugul cojocării groase. Pentru care copil nu lipsește a răspunde acei direcșii cele dovedite din parte-i. Iar preoții mahalali(i) nici cum n-au voit a face o asemenea adevărîntă din parte-le după orînduială.

(semnătură) Dimitrie Piersiceanu

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 4.

5

1832, martie, zi neprecizată, cionă; document primit de destinatar pe 15 martie 1832. Direcția Caselor Făcătoare de Bine dă înșcris sub forma unui engrafon că aprobă solicitarea înaintată de Tinka și soțul ei, Ion, locuitori în mahalaua Precupeții Vechi a Bucureștiului, de a fi părinții adoptivi ai Mariei, fata pe care Tinka a avut-o în grijă. Aprobarea vine în urma cercetării întreprinse de autorități și este condiționată de respectarea condițiilor de adopție.

No. 78

Direcșia Caselor Publice

Fiindcă Tinka soția lui ~~Zlat cojocaru~~ Ion sin Stanciu cojocar ot Precupeții Vechi supt no. 1426 ce are în creștere pă Maria copila dintre copii(i) sârmani, în vârstă ca de un an, prin jalbă către această Direcșie au făcut rugăciune să i se dea pomenita copilă de suflet pă lângă alt copil, parte bărbătească

⁴⁵ Oțnoșenie = raport, comunicat, adresă oficială.

ce tot de suflet l-au luat de la dăsfîințata Epitropie a Obștirilor. Și Direcsia după orânduială făcînd cercetare prin comisia văpselii galbenă (unde să află pomenita cu lăcuința) dă starea și prilejurile iei s-au încredințat prin oțnoșania arătatei comisii supt no. 11, mart(ie) 11 a curgătorului an, că este și cu voia soțului ei pomenitului ~~Zlate~~ Ion cojocarul a face această iotesie și că are o casă a lor într-această mahala, și doi copii.

Dintre care măcar că comisia zice că amîndoi sînt adevărați ai lor, dar pomeniții mai sus încredințară Direcsia că unul parte bărbătească anume Petre este luat dă suflet de iei precum mai sus s-au zis de la Epitropie, iar cel(ă)lalt parte fămeească anume Catrina este nepoată a lui Ioan de la soru-sa, care copilă își are zestrea sa osebită, și nu are a să împărtași dă rămasurile lor cu nimic. Și fiindcă atît doi pomeniții viind la direcsie să făgăduiască într-o glăsuire că dîndu-li-să această copilă dă suflet vor avea toată părinteasca îngrijire, spre creșterea iei ca niște adevărați părinți, socotindu-o ca cum ar fi născută chear din trupul lor împreună cu celălalt copil ce-l are luat tot dă suflet, și fiind în vîrstă de căsătorie să o înzestreze ca niște părinți adevărați, și cu cinste să o dea la casa iei, cunoscîndu-o clirionoamă pă mult-puțin îl vor avea, fără însă a o întrebuița ca pre o slujnică și streină.

De aceea, direcsia priimindu-le rugăciunea le-au dat pă această copilă Maria să o aibă dă suflet pă temeiul legăturilor de mai sus arătata cum o lăsa clirionoamă pă rămasurile lor și a o înzestra cu din agonisita avere a lor ce vor mai putea agonisi în cîta vreme vor fi cu viață. Iar cînd împotriva să vor dovedi cu urmări dăpărtate dă pomenitele legături și împotriva orînduelilor iotesiei. Atunci să li să ia copila din mină fără a li să da ascultare de vreun cuvînt de cheltuială. Ci încă să fie supuși să dea copiliu parte din tot avutul lor după canoanile iotesiei. Drept aceea li s-au dat acest engrafon⁴⁶ al direcsiei ca să să păzească întocmai și nestrămutat, luînd și direcsia asemenea înscris de la pomeniții mai sus, supt iscăliturile lor i a preoților mahalalii adeverită și dă cinst(ita) comisiie a văpselii galbenă.

1832, mart(ie).

(Pecetea instituției)

Anul 1832, mart(ie) 15

No. 78

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 5-5v.

6

1832, martie 10. Soții Ion și Tinca din mahalaua Precupeții Vechi dau înscris Eforiei Caselor Făcătoare de Bine că vor respecta condițiile adopției și că fiica adoptivă Maria va fi considerată copil din trupul lor și moștenitor. Document întărit de semnăturile martorilor și preotului mahalalei și adeverit de reprezentantul comisiei vopselii de galben a Bucureștiului.

No. 93, priimit mart(ie) 15

Fiindcă noi, după dragostea ce avem asupra Marii copiliu dintre copii(i) sărmani ce o avem în creștere luată de la dăsfîințata Epitropie a Obștirilor, am cugetat să o luăm copilă dă suflet, pentru care am făcut prin jalbă rugăciune cinst(itei) direcsiei a Caselor Făcătoare de Bine ca să ne o dea. Și cinst(ita) direcsie făcînd după orînduială cercetare prin cinst(ita) comisie galbenă (unde ne aflăm cu lăcuința) s-au încredințat de multa-puțina avere a noastră, precum asemenea că mai avem încă doi copii, care copii unul parte bărbătească anume Petre îl avem luat tot dă suflet până de cînd era în ființă Epitropia Obștirilor, iar altul parte fămeească anume Ecaterina, fiindu-mi mie (cuvînt șters) nepoată

⁴⁶ Engrafon = document oficial (cuvînt de origine greacă).

dă sor(ă), arătăm adevărul că își are zestrea sa din rămasurile părinților ei, și dintr-ale noastre nu are a să împărtași cu nimic. Deci, fiindcă cinst(ita) direcsie binevoind au priimit rugăciunea noastră și ne-au dat pomenita copilă dă suflet, ne legăm printr-acest înscris al nostru că vom avea toată părinteasca îngrijire la creșterea aceștii copili(i) ca niște adevărați părinți, socotindu-o ca și cum ar fi născută chear din trupul nostru împreună cu celalt copil ce-l avem precum arătăm mai sus luat tot dă suflet, și viind în vîrstă de căsătorie să o înzestrăm ca niște adevărați părinți.

Și cu cinste să o dăm la casa ie, cunoscându-o clirnoamă pă mult puțin ce vom avea, fără însă a o întrebuița în casa noastră ca pre o slujnică și streină, ci precum am zis ca pre o copilă din trupul nostru. Căci înpotrivă de ne va dovedi cinst(ita) direcsie cu urmări dăpărtate de aceste pomenite legături ale noastre, și înpotriva orînduelilor iotesiei atunci să ne ia copila din mîină fără a putea noi să facem vreo cerere dă cheltuială. Ci încă să fim supuși să dăm copilii parte din tot avutul nostru după canoanele iotesiei.

Drept aceea am dat la cinst(ita) direcsie acest engrafon iscălit de înșine și dă preoții mahalalii, de care am rugat cinst(ita) comisie a vâpselii galbenă de l-au întărit cu pecete. Asemenea înscris ni s-au dat și de către cinst(ita) direcsie să să păzească întocmai și nestrămutat.

1832, mart(ie) 10.

Eu, Ion sin Stancu dinpreună cu soția mea Tinca adeverez

Eu, Nicolae sin Stan, mar(tor)

Eu, Ion muncitor, mahalagiu, mar(tor)

(I)erei⁴⁷ Radu ot Precupeții Vechi, adeverez și m-am iscălit.

<Rezoluție>

No. 2

Comisia vâpselii galbene

Cu acest zăpis viind la comisie Ion sin Stan cu fâmeia lui Tinca din mahalaua Precupeții Vechi și arătând că de a lor bună voie au dat zăpis cu pecete către cinst(ita) direcție a Casii Făcătoare de Bine pentru Maria, copila sârmană ce au luat-o de suflet și au făcut-o părtaşă întru clironomie cu alți doi copii ce mai au. Dupe rugăciunea ce au făcut spre a le da desăvîrșit temeu al acestui zăpis, s-au adevărit și de către comisie.

(1)832, mart(ie) 24

(Pecete) Dimitrie Piersiceanu

Trecut în condică,
Nicolae Piersiceanu, logofăt

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 6-6v.

II

Cazul adopției băiatului Gheorghe, copil sârman aflat în grija Eforiei Caselor Făcătoare de Bine. Copilul este adoptat de Dumitru și soția sa, locuitori ai mahalalei Hagiului a orașului București

1

1832, mai 10. Cerere înaintată de Dumitru și soția sa, locuitori ai mahalalei Hagiului, către direcția Eforiei Caselor Făcătoare de Bine prin care arată că doresc să adopte pe Gheorghe, copil aflat în grija acestei instituții.

⁴⁷ Ierei = preot (cuvânt de origine slavo-greacă).

No. 366, priimit mai 10

Către cinstita Direcsie a Caselor Făcătoare de Bine

Fiindcă noi copil din trupul nostru nu avem, după cum și mahalagii arată, prin alăturata adeverință, ci fiindcă am hotărât să luăm copil de suflet pe Gheorghe copilu(l), ce să crește de această direcsie. De aceea rugăm să poruncească căruia unde să cuvine ca din cinstită poruncă să ni să dea acest copil ca să-l avem al nostru de tot, ca și un copil firesc.

Plecați,
Supuși

Dumitru împreună cu soția mea de aici, ot mahal(aua) (H)agiului
Adeverința să află la mîna lor.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 13.

2

1832, mai 10. Direcția Caselor Făcătoare de Bine către comisia vopselii de negru a Bucureștiului prin care îi solicită să cerceteze cererea de adopție înaintată de doica instituției, Maria, și soțul ei Dumitru căruțașul, ambii din mahalaua Hagiului a Bucureștiului.

Direcsia Caselor Făcătoare de Bine

Anul 1832, mai 10

Cinstita Comisie a Văpselii Neagră

No. 265

București

Din alăturata copie după jalba ce au dat Dumitru împreună cu soția lui, una din doichile direcsii, ce crește pă Gheorghe copilul, care face cerere ca să-l ia de suflet, și să-l lase clironom pă mult puțin avut ce are. De aceea pohtește direcsia să binevoiască acea cinst(ită) comisie a cerceta ce stare au mai sus numiții vreo vie, casă sau alt ceva, și de îndestularea ce va lua să trimiță direcsiei răspuns.

† Și dă este cu voința lor a lăsa clironom pă avutu(l) lor, precum și dă să poate ferici copilul în vreme cu acel mult puțin

Marica și Dumitrache căruțaș ot (H)agiu.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 14.

3

1832, mai 15. Raport întocmit de comisia văpselii de negru a Bucureștiului către direcția Caselor Făcătoare de Bine prin care arată situația materială a lui Dumitru, căruțaș, și a soției sale, din mahalaua Hagiului, în vederea adopției copilului sărman Gheorghe. Adeverire dată de mahalagii.

No. 382, priimit mai 15

Comisii vâpselii negre

Anul 183(2) mai 15

No. 772

București

Cinstitei Direcții a Caselor Făcătoare dă Bine

După jalba ce au dat cinstitei direcții Dumitru căruțaș împreună cu soția lui una din doicile ce crește copii sărmani ce voește a lua de suflet pă Gheorghe copilul, care jalbă s-au trimis la această comisie prin oțnoșăniia cinstitei direcții cu no. 265 ca să cerceteze starea numiților. După care făcându-să urmare întocmai s-au dovedit că are numai cele ce să arată în alăturata foaie, iar alt nimic.

Care foaie este adeverită dă preot și mahalagii arătând starea.

R. Săulescu

<Rezoluție> Să să aducă fața înaintea Eforiia atît pomenita cît și soțul ei ca să li să facă cuviincioasa cercetare.

Constantin Văleanu

1832, iunie 17.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 15.

4

No.	Lucrurile ce să află	Mahalaoa (H)agiului leat 1832, mai 14. Însemnare pentru lucrurile lui Dumitrache căruțaș
986	1	o casă hohavnică ⁴⁸ cu doo odăi suptu o învălitoare învelită cu trestii
	1	o cuhnie proastă
	1	un coșar de nuele
	1	un cal de mijloc
	1	o căruță
	1	porcu micu

Adeverim noi, preoții i mahalagii aceștii mahalalii pentru acest Dumitrache căruțaș i cu soția lui Marica că să af(lă) omu muncitor i cu lucrurile ce mai sus să arată pă ale lor nemaivând alte acareturi fără ale casi(i) și pentru (ca) să fie crezut am dat această adeverință.

Mihalache erbr, Iordache

(I)erei Ioan ot Hagiu

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 16.

⁴⁸ Corect: ohabnic = (despre proprietate) inalienabilă, scutită de impozite și de prestații. Cuvânt de origine slavă.

5

1832, mai 30. Înscris prin care direcția Eforiei Caselor Făcătoare de Bine aprobă adopția copilului sărman Gheorghe de către Dumitru căruțașul și soția sa Maria din mahalaua Hagiului a orașului București în condițiile legii.

No. 294

Direcția Caselor Publice

Fiindcă Marica, soția lui Dumitrache căruțașu(l) ot mahalaoa (H)agiului supt no. 986 ce are în creștere pă Gheorghe copilu(l) dintre copii sîrmani în vîrstă ca de ...⁴⁹ Prin jalbă către această direcție au făcut rugăciune să li să dea pomenitul copil dă suflet. Și direcția după orînduială făcînd cercetare prin comisia văpseli(i) neagră (unde să află pomeniții cu lăcuința) dă starea și prilejurile lor s-au încredințat prin oțnoșănia arătatei comisii supt no. 772 că are o casă a lor într-această mahala. Și fiindcă amîndoi pomeniții viind la direcție să făgăduiască într-o glăsuire iar dîndu-li-să acest copil dă suflet, vor avea toată părinteasca îngrijire spre creșterea lui ca niște adevărați părinți socotindu-l ca cum ar fi născut chear din trupul lor. Și viind în vîrstă să îngrijească a-l da la meșteșug sau la orice alt vor socoti iei dă folos pentru norocirea lui, cunoscîndu-l clironom pă mult puțin ce vor avea, fără însă a-l întrebuița ca vreo slugă și strein.

De aceea, direcția priimindu-le rugăciunea le-au dat pă acest copil Gheorghe să-l aibă dă suflet pă temeiul legăturilor de mai sus arătate cu a-l lăsa clironom pă rămasurile lor. Iar cînd înapotrivă să vor dovedi cu urmări dăpărtate dă pomenitele legături și înapotriva orînduelilor iotesii atunci să li să ia copilu(l) din mîină fără a li să da ascultare dă vreun cuvînt dă cheltuială, ci încă să fie supuși să dea copilului parte din tot avutul lor după canoanele iotesii. Drept aceea li s-au dat acest înscris al direcției ca să să păzească întocmai și nestrămutat luînd și direcția asemenea înscris de la pomeniții mai sus supt iscăliturile lor i a preoților mahalalii adeverită și dă supt comisie a văpselii neagră.

1832, mai 30.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 17.

6

1832, mai 30. Înscris dat de Dumitru căruțașul și soția sa Maria – locuitori în mahalaua Hagiului a vopselii de negru din orașul București – Eforiei Caselor Făcătoare de Bine prin care adoptă pe băiatul Gheorghe, copil sărman aflat în grija instituției, și se angajează să respecte condițiile legale. Document adevărit de mahalagii și întărit de reprezentantul comisiei vopselii negre a orașului.

No. 404 priimit mai 30

Fiindcă noi după dragostea ce avem asupra lui Gheorghe copilu(l) dintre copii sîrmani ce-l avem în creștere, am cugetat să-l luăm copil dă suflet. Pentru care am făcut prin jalbă

⁴⁹ Spațiu necompletat.

rugăciune cinstitei direcții a Caselor Făcătoare de Bine ca să ni-l dea. Și cinstita direcție făcând după orânduială cercetare prin cinstita comisie a vâpselii neagră (unde ne aflăm cu lăcuința) s-au încredințat de multa puțină averea noastră. Și fiindcă binevoind au priimit rugăciunea noastră și ne-au dat pă numitul copil dă suflet, ne legăm printr-acest înscris al nostru că vom avea toată părinteasca îngrijire la creșterea acestui copil ca niște adevărați părinți socotindu-l ca cum ar fi născut chiar din trupul nostru. Și viind în vîrstă să-l dăm la meșteșug sau la orice alt vom socoti mai dă folos la norocirea copilului, cunoscîndu-l clironom pă mult puțin ce vom avea, fără însă a-l întrebuința în casa noastră ca preo slugă și strein, ci precum am zis ca pre un copil din trupul nostru. Căci înpotrivă dă ne va dovedi cinst(ita) direcție cu urmări dăpărtate de aceste pomenite legături ale noastre și înpotriva orînduilor iotesii atunci să ne ia copilu(l) din mîna fără a putea noi să facem vreo cerere dă cheltuială. Ci încă să fim supuși să dăm copilului parte din tot avutul nostru după canoanele iotesii. Drept aceea am dat la cinst(ita) direcție acest înscris încă iscălit dă înșine și dă preoții mahalalii, în care am rugat pă cinst(ita) comisie a vâpselii neagră de le-au întărit cu pecetea. Însemnat înscris ni s-au dat și de către cinst(ita) direcție ca să păzească întocmai și nestrămutat.

1832, mai 30.

Mihalache erbr,

Eu Marica înpreună cu soțul meu Dumitrache căruțaș ot mah(alaua) (H)agiului, adeverez

Popa Neinețul ot Hagi

Dumitru epistat ot Hagi

Andrei din Fatseu (lectură probabilă)

Comisia vâpselii negre,

După rugăciunea ce au făcut comisii Dumitru din mahal(aua) Hagiului ca să să întărească și de cinstita comisie acest înscris ce au dat cinst(ita) direcție pentru un Gheorghe copilul unul dintre copii(i) sărmani ce voește a-l lua de suflet, care îl semnează și adeverează cu pecetea și iscălitura aceștii comisii.

(1)831 iunie 19

(Semnătura)

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 18v.

III

Cazul adopției băiatului, copil sărman aflat în grija Eforiei Caselor Făcătoare de Bine. Băiatul este adoptat de Pencu, locuitor în mahalaua Flămânda, comisia vopselii de albastru a orașului București

1

1832, mai, zi neprecizată; instituția primește jalba în ziua de 19 mai 1832. Jalba lui Pencu sin Stoian, cojocar din mahalaua Flămânda a vopselii albastre a orașului București, prin care solicită permisiunea Eforiei Caselor Făcătoare de Bine de a adopta un băiat sărman aflat în grija instituției.

No. 89, priimit mai 19

Către cinst(ita) Direcție a Caselor Făcătoare de Bine

Prea plecată jalbă,

Cu plîngere arăt cinstitei direcții că avînd un fiu dăruit de Dumnezeu parte bărbătească la care mă uitam ca la soare și de sînt acum patru zile l-am pierdut, lipsindu-să din viață. Și acum pentru pierderea acestui fiu sînt uimit, neștiind de unde viu și merg. Pentru care mă rog fierbinte cinstitei direcții să facă milă cu mine a-mi da un fiu parte bărbătească din cei care să află supt îngrijirea cinstitei direcții pre care să-l am fiu de suflet și clironom după mutarea mea de aici.

Prea

Plecat

Pencu sin Stoian cojocar din mahal(aua) Flămânda

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 25.

2

1832, mai 20. Eforia Caselor Făcătoare de Bine solicită comisiei vopselii de albastru să realizeze o cercetare asupra situației materiale a lui Pencu sin Stoian, cojocar din mahalaua Flămânda, care dorește să adopte un băiat sărman aflat în grija instituției.

Cinstitei Comisii Văpselii Albaștri

Din alăturata copie după jalba lui Pencu sin Stoian cojocar ot Flămânda va lua cinstita comisie înțelegere de cererea ce face. Ci fiindcă este de trebuință a lua mai întâi cunoștință direcția de starea numitului, mișcătoare sau nemișcătoare ce va fi avînd, și de să poate fericii copilul(l) la acel rumân ce-i va lăsa să pofteste a să cinsti comisia să facă cuviincioasa cercetare asupra pricinii(i) și de îndestularea ce va lua să trimită direcții răspuns.

No. 289, mai 20

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 26.

IV

Cererea de adopție a lui Minea și a soției sale, Dața, locuitori în localitatea Tunari, județul Ilfov, înaintată direcției Eforiei Caselor Făcătoare de Bine (1) și ciorna de răspuns a instituției (2).

1

No. 406, priimit mai 31

Cinstitei Direcții a Caselor Făcătoare de Bine,

Plecată jalbă,

Fiindcă noi am cugetat ca să iau un copil de suflet ca să-l creștem și să-l facem moștenitor al nostru, ne rugăm cinstitei direcții să binevoiască a ne da un copil dintre copii sîrmani și ne făgăduim că-l vom crește și vom ținea întocmai ca pre un firesc din trupul nostru, și va fi pomană.

Plecați,

Minea cimpoeu împreună cu soția mea Dața ot
Tunari din sud Ilfov

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 27

2

Direcția Caselor Făcătoare de Bine

Anul 1832, iunie 2

Cinstita Ocîrmuire a județului Ilfov,

No. 302

Din alăturată pă lângă aceasta copie după jalba ce au dat Minea cimpoeu împreună cu soția sa, Dața ot Tunari, va lua cinst(ita) ocîrmuire îndestulare pentru care roagă direcția aceasta pă cinst(ita) ocîrmuire ca să facă într-adins cercetare de are pomenitul vreun avut ca să facă în vreme copilului fericire ~~vreun acaret, casă, vie sau alt avut și de să poate feriei copilul cu rămas(ul) lor~~ și de îndestularea ce va lua cu dăstoinice dovezi va trimite direcși(i) răspuns.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 28

V

Dosarul luării în creștere a Nastasiei, fata sărmană aflată în grija Eforiei Caselor Făcătoare de Bine, de Iuliana monahia din Rătești și Elena văduva lui Scarlat Stoenescu din Rudeni.

1

1832, septembrie 2. Logofeția Pricinilor Bisericești solicită instituției subordonate, Eforia Caselor Făcătoare de Bine, să analizeze jalba Iulianei, monahia de la schitul Rătești și a Elenei văduva lui Scarlat Stoenescu.

No. 775, priimit septemv(rie) 2

Logofeția Pricinilor Bisericești

Cinstitei Eforii a Caselor Făcătoare de Bine,

Anul 1832, septemv(rie) 2

No. 1762, masa 3-lea

Logofeția cu cinstă alătură pă lângă aceasta în copie jalba Iuliani(i) monahia ot Rătești și Elena răposatului Scarlat Stoenescu, rudenie.

Pentru care să pohtește cinstita Eforie ca luînd în băgare de seamă arătarea și cererea jăluitorălor să binevoiască a face cuviincioasa punere la cale, urmându-să cu slobozenia Năstasei feti(i) ce să cere întocmai după povața Regulamentului din art. 53.

Pentru Marele Logofăt al Pricinilor Bisericești Ion Vlădescul.

<Rezoluție> Să să facă cuviincioasa punere la cale întocmai după art. 53 al Regulamentului Caselor Făcătoare de Bine.

(semnătură)

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 29.

2

1832, luna și ziua neprecizate. Jalba Iulianei, monahie la schitul Rătești, și a Elenei, văduva lui Scarlat Stoenescu, prin care solicită ajutor Logofetei Pricinilor Bisericești pentru a o recupera pe nepoata lor, Eufrosina, născută ilegitim și abandonată de mamă.

Către Cinstita Mare Logofeție a Bisericeștilor Pricini

Cu prea plecată jalbă arăt cinstitei logofeții că acum un an o sor(ă) a noastră din greșeală s-au zavistit vrăjmașului diavol, s-au amăgit și s-au înșelat cu cele lumești și rămânând grea au făcut o copilă pre care lepădându-o la poarta comisii văpselii verde au luat-o cinstita comisie și botezându-o i-au pus numele Efrosina trimițându-o la cinst(ita) cutie de milostenie, iar maică-sa au răposat de holeră și nici o rudenie n-au îngrijit nici au mai cercetat de petrecerea copili(i) numai eu am cercetat întotdeauna și pentru că acum am găsit o rudenie a noastră ca să o ia să o crească cu cele trebuincioase spre a nu să înstreina, mă rog cinstitei mari logofeții să să milostivească a da poruncă ca să sloboază ceruta copilă și cum duhul sfânt va lumina.

Prea plecată

Și smerită

Iuliana monahia ot Rătești

Elena răposat(ului) Scarlat Stoenescu rudenie

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 30.

3

1832, septembrie 7. Înscris dat de Iuliana monahia prin care o ia în creștere pe Eufrosina, nepoată de un an și două luni, abandonată de sora sa decedată și aflată în grija Eforiei Caselor Făcătoare de Bine. Documentul este adevărat de comisia vopselii de verde a orașului București.

No. 785, priimit septemv(rie) 7

Măcar că prin jalba ce am dat-o la cinstita mare logofeție a pricinilor bisericești am făcut cunoscut pentru o Efrosina copila ce s-au crescut până astăzi cu cheltuiala cinstitei direcții a Caselor Făcătoare de Bine intrată fiind la cinstita direcție prin catastih ce s-au dat de la desființata epitropiie supt iscălitura dumnealui pitarului Stancu fost sameș că este copilă a sori-

mii, care după nașterea pomenitei copile murind pe vremea holerii la leat 1831 iulie 27, au aruncat-o la poarta cinstitei comisii a vâpseli(i) verde și de acolo luându-să de acea cinstită comisiie s-au așezat la desființata Epitropiie și acum prin mai sus pomenita jalbă fac rugăciune a mi să da supt a mea îngrijire și creștere. Și după regulament cap. 2lea art. 53 unde vorbește pentru copii(i) sărmani care să vor cere de oameni cinstiți să-i crească sau îi facă copii(i) de suflet sloboade ca să-i dea, dar prin înscris. De aceea iată dau acest înscris supt a mea iscălitură la cinstita direcție a Caselor Făcătoare de Bine până în vîrstă de un și dooă luni. Și ori nepoată cu adevărat îi va fi sau că numai de iubirea omenirii(i) voi fi pornită, am luat-o supt a mea îngrijire. Și mă îndatorez printr-acest înscris a o căuta și o cunoaște ca pe însăși a mea fiică pînă la vîrsta sa, și atunci după aplecarea ce voi cunoaște că are copila voi urma să nu o socotesc sau să o întrebuițez ca pe o slujnică ci precum am zis ca pe o fiică a mea. Drept aceea ca să fiie știut am dat acest înscris al miieu supt a mea iscălitură și fiind de preoți și mahalagii întărit și de cinstita comisiie a vâpselii verde.

(1)832 septemv(rie) 7

Gheorghită cavaf, Iane cofetar ot mahal(aua) Mihai Vodă
Ioan răposat (cuvânt indescifrabil)
(semnătură indescifrabilă)
Iuliana monahia rudeniie ce priimesc copila în îngrijirea mea.
Elena a răposatului polcovnicu Scarlat Stoicescu, rudeniie.
Efrosini Hira, (cuvânt indescifrabil)

<Rezoluție> Comisiia Vâpselii Verde

După cheazășia ce au dat dumneaei la comisie, Iuliana monahia, va fi următoare întocmai după copriinderea acestui zăpis cu creșterea Efrosinii copila nepoată-sa, metahirisindooă⁵⁰ nu ca pe o slujnică sau streină, ci întocmai ca pe o copilă de trupul său, i s-au adeverit acest zăpis de către comisiie și cu pecetnie, spre a primi copila de la cinstita direcție fără înprotivire.

1832, septemvrie

(semnătură indescifrabilă) și pecete

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f.31-31v.

VI

Cererea înaintată de Voicu și soția sa Maria din orașul Ploiești, județul Prahova, pentru adopția unui copil sărman aflat în grija statului.

1

1832, octombrie 5. Logofeția Pricinilor Bisericești se adresează instituției subordonate, Eforia Caselor Făcătoare de Bine, pentru soluționarea jalbei înaintate de Voicu și soția sa Maria din Ploiești, județul Prahova. Eforia Caselor Făcătoare de Bine răspunde, prin rezoluție, prin solicitarea cercetării materiale a cuplului.

⁵⁰ Metahirisi = a utiliza, a folosi.

No. 901, priimit octomvr(ie) 5
 Logofeția Pricinilor Bisericești
 Anul 1832
 Octomvrie 5
 No. 1986
 Masa 3lea

Cinstitei Eforii a Caselor Făcătoare de Bine

Cinstita Mare Dvornicie pă lângă otnoșănia de supt no. 2290 alătură și jalba unui Voicu cu soția sa Marica trăitori în orașul Plo(i)ești sud Prahova, după care scoțindu-să copie să alătură pă lângă aceasta de a să vedea. Pentru care Logofeția pohtește pă acea cinstită Eforie ca potrivit cu orînduirea Organicescului Regulament dă la cap(itolul) întîiu pentru orfanotrofie art(icolul) 59 și 60 să binevoiască a lua în cea mai de aproape băgare de seamă această înprejurare, să-și facă urmare întocmai după povața de mai sus.

Iar logofeția de urmare va avea răspuns.

Marele logofăt al Pricinilor Bisericești, Alexandru Scarlat Ghica.

<Rezoluție> Să facă întrebare la Otcârmuirea județului Prahova pentru starea numitului și ce fel dă om este și viind răspunsu(l) la urmă să facă punerea la cale după tragerea formalităților.

1832, octom(vrie) 7.

(Semnătură indescifrabilă)

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 36.

2

1832, lună și zi nespecificate. Jalba înaintată de Voicu și soția sa, Maria, din Ploiești, către Dvornicia Dinlăuntru prin care solicită adoptarea unui copil sărman aflat în grija statului.

Către cinstita Marea Dvorniciie Dinlăuntru
 Plecată jalbă,

Fiindcă eu mă aflu trăitor în orașu(l) Ploiești sud Prahova și doisprezece ani sînt de cînd m-am căsătorit și copii din trupul nostru n-am făcut (și) luasăm un copil ca să-l creștem și s-au întîmplat de au murit de vărsat. Și pentru că copii nu avem din trupul nostru, și pentru ca să nu murim făr' de moștenitori, ne rugăm să fie poruncă ca din copii cei ce să cresc la cutiia milostenii din mila stăpînirii să mi să dea un copil dintr-ceia să-l iau de suflet cu othisie după povața pravilii ca după moartea mea să rămîie moștenitori să ne pomenească. Și întîmplîndu-să ca să ne dăruiască Dumnezeu copii din trupu-ne și atunci tot moștenitori să fie deopotrivă copii adevărați, fii.

Plecați supuși

Voicul împreună cu soția Maria, curelarul ot orașu(l) Plo(i)ești

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 37, copie.

3

1832, octombrie 14. Direcția Caselor Făcătoare de Bine solicită ocârmuirii județului Prahova să obțină înscris și să facă o cercetare amănunțită a stării materiale a lui Voicu și a soției sale Maria din orașul Ploiești.

Direcția Caselor Făcătoare de Bine
Anul 1832, octomvr(ie) 14
No. 562

Cinst(itei) ocârmuiri a județului Prahova

Cinst(ita) Mare Logofeție a Pri(cinilor) Bisericești pă lângă otnoș(ania) supt no. 1986 alătură și ~~jalba~~ copie după ~~jalba~~ ~~cu cinst(e) să alătură pă lângă aceasta copie după jal~~ unui Voicu cu soția sa Marica ot orașul Plo(i)ești dintr-acel județ *ce au dat către cins(tita) Mare Dvornicie Dinlăuntru și s-au adresarisit la cinst(ita) logofeție prin otnoș(anie) supt no. 2290,*⁵¹ din care va lua cinst(ita) ocârmuire cunoștință de cererea lor. Cî fiindcă la capul 2lea art. 53 din Regulament(ul) pentru copii(i) sărmani să coprinde că un(de) va cere cinevași din copi(ii) Institutului ca să-l ia de suflet sau numai ca să-l crească și pă urmă să-l căpătuiască să i să dea cu legături înscris și chezășii temeinice, direcția pohtește pă acea cinst(ită) otcârmuire să facă întru adins cercetare, de are mai sus numitu vreo stare sau acaret, ca în vreme să facă fericirea copilului și de îndestularea ce va lua cu destoinice dovezi va trimite direcții răspuns spre a să face punere la cale potrivit cu cererea numitului.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 38.

4

1832, octombrie 27. Sameșul G. Băduleanu, ocârmuirea județului Prahova, răspunde Direcției Eforiei Caselor Făcătoare de Bine la solicitarea acesteia despre starea materială a lui Voicu din Ploiești, ce depusese jalbă pentru adoptarea unui copil sărman. Numitul Voicu este curelar, țigan rob al comisului Scarlat Bărcănescu. Prin rezoluție, Eforia Caselor Făcătoare de Bine respinge cererea de adopție depusă de Voicu din Ploiești.

No. 968, priimit octomv(rie) 29

Otcârmuirea județului Prahova
Anul 1832, octomvr(ie) 27
No. 3185
Oraș Plo(i)ești

Cinstitei Direcții a Caselor Făcătoare de Bine

Asemănat cu cerea cinstitei Direcții din otnoșăniia cu no. 562, cercetându-să starea acestui Voicu cureraru (sic) de aici din orașu(l) Ploești, carele au cerut a i să da unul din copii sărmani ca să ia dă suflet, s-au încredințat orcârmuirea că numitul Voicu să află țigan al d(umnea)lui comisul Scarlat

⁵¹ Propoziție adăugată ulterior.

Bărcănescu și vreo altă stare sau acaret nu are decât niște marfă curelării și șălării având meșteșugul acesta. Și spre știința numitei ocărmuire a face cunoscut.

(semnătură indescifrabilă)

Sameș,⁵² G. Băduleanu

<Rezoluție> Să i să dea răspuns că nu poate Eforia să sloboază copii din sărmani ca să-i iohesească robi(i). Și pă dă altă parte să să facă oțnoșanie la cinst(ita) logofeție în pricina aceasta alăturându-să și copie după oțnoș(anie) ocrîmuitorului din sud Prahova.

(semnătură indescifrabilă)

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 39.

5

1832, noiembrie 23. Eforia Caselor Făcătoare de Bine aduce la cunoștință instituției căreia îi era subordonată, Logofeția Pricinilor Bisericești, că s-a realizat cercetarea stării materiale a lui Voicu din Ploiești.

Eforia Caselor Făcătoare de Bine

Anul 1832, noemvr(ie) 23

Cinst(itei) Mari Log(ofeții) a Tr(eburilor) Biser(icești)

No. 617

Priimind Eforia oțnoș(anie) ace(l)ei cinst(ite) logofeții din 5 ale trecutului octomv(rie) supt no. 1986 în pricina unui Voicu cu soția sa Marica din Ploiești s-au și pus în lucrare scriindu-să oțcîrmui(i) județului Prahovi(i) să cerceteze starea și înprejmuirea mai sus numitului în care viind răspuns, iată să alătură pă lângă aceasta în copie pentru care să va cinsti Eforia cu răspuns cinst(itei) logof(eții).

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 40.

6

1832, noiembrie 23, ciornă. Eforia Caselor Făcătoare de Bine anunță ocărmuirea județului Prahova că jalba lui Voicu, rob curelar din Ploiești, privind adopția unui copil sărman, trebuie respinsă.

Direcția Caselor Făcătoare de Bine

Anul 1832, noemvr(ie) 23

Cinst(ita) oțcărmuire a județului Prahova,

No. 618

București

⁵² Sameș = aici cu sensul de administrator.

Priimindu-să otnoș(ania) ace(l)ei cinst(ite) otcărmuiuri supt no. 3185 s-au văzut cele coprinzătoare în pricina lui Voicu curelaru din Ploești ce dă vreme ce să află țigan al d(umnealui) Scarlat Bărcănescu, va binevoi cinst(ita) otcărmuire a-i face cunoscut că nu poate robul a face clironom (fie cît de bogat) pă avutu(l) său (sau) pă altul dă vreme ce robul neavînd firesc clirononom al său să clironomisește rămasurile sale dă stăpînul său ~~nu i poate direcția a i da nici unul din copii(i) sârmani ea să ajungă robi și poate fi priimită cererea lui.~~

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 41.

VII

Cazul adopției Frusinei, fata dintre copii sârmani ai Eforiei Caselor Făcătoare de Bine

1

1832, decembrie 13. Agia orașului București anunță Eforia Caselor Făcătoare de Bine că la comisia vopselii de albastru s-a găsit abandonată o fată pe nume Frusina. Ion povarnagiu dorește să o adopte.

No. 1033, priimit octomvr(ie) 14

Agiia politii București

Anul 1832, dechemvr(ie) 13 Cinstitei Eforii a Caselor Făcătoare dă Bine,

No. 5030

Din alăturată pă lângă această copiie după raportul comisii văpselii albastră ce au trimis cătră Agiie pentru o copilă cu numele Frusina ce au găsit-o lepădată, pe care au priimit-o un Ion povarnagiu vrând a o face fiică dă iothesiie. Luând cinstita Eforiie mai pe largă îndestulare, Agiia cu cinste pohtește spre a face cuviincioasa punere la cale întorcînd Agii cu cinste răspuns spre a ști și Agiia ce să răspunză pomenitei comisii.

(Semnătură indescifrabilă)

Stoln(ic) Nicolae Constandin Eleftheridmos (lectură probabilă pentru nume)

Să să facă răspuns la cinst(ita) Agie că tot sfîrșitul acestor case nu privește la alta fără numai la facerea dă bine și dă vreme ce pînă a nu intra pomenita copilă la direcsie i s-au găsit neguțător luoindu-o dă suflet. Bine s-au făcut fără să cunoască Eforiia vreo îndatorire

asupra-i la aceasta, atîta numai neguțătorul să dea înscris că pă mult puțin rămîne a lor după moartea sa să lase pe copilă clironoamă pentru care să-l trimiță aci cu copila ca să să facă această întrebare.

1832 dechemvrie 11

G. Obedeanu

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 42.

2

1832, decembrie 11, copie. Comisia vopselii albastre anunță Agiei orașului București că s-a găsit o fată abandonată în fața bisericii Doamna Bălașa, cu răvaș, botezată Frusina. Ion povarnagiul și soția sa, Ioana, din aceeași mahala vor să o adopte.

Cinstitei Agii
Comisii vopselii albastră,

Astăzi dă dimineată i epistatul mahalalei Doamna Bălașa asupra vizitații aflîndu-să s-au găsit o copilă dinnaintea mănăstirii Doamna Bălașa lepădată și cu alăturatul răvaș iscălitu-să "Zane" că este botezată și numele ei Frusina, care copil un Ion povarnagiul tot dintr-acea mah(a)la supt no. 2422 împreună cu soția sa Ioana pă dată luîndu-o eu înfățișat comisii rugăciune ci lor copii(i) nu mai trăiesc, și să vor a o lua dă suflet, încă au pus înainte că ori la comisiie voesc a da înscris dă (i)othesiia aceștii copii sau la cinstita Agie iar măcar veriși unde. De aceea comisiia era a o trimite la cinstita direcție după orînduială, dar multele rugăciuni ale numiților propindu-o, cu supunere arăta cinsti(tei) Agii alăturînd pe lîngă aceasta și adeverința preoților cu adeverire priimită cererea numiților să să sloboază poruncă dă urmare sau oricum să va bine chibzui.

1832, dechemvr(ie) 11

Constantin Andronic
Întocmit după original,
(Semnătură indescifrabilă)

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 43.

3

1832, decembrie 19. Eforia Caselor Făcătoare de Bine anunță Agia orașului București că aprobă cererea de adopție a lui Ion povarnagiul și solicită trimiterea acestuia pentru a da înscris conform legii.

Eforia Caselor Făcătoare de Bine
Anul 1832, dech(em)vr(ie) 19
No. 650

Cinstitei Agii a Politii București

Priimindu-o Eforia otnoș(ania) cinst(itei) Agii supt no. 5040 alăturată cu copie după raport(ul) com(isiei) văp(selii) albastre au văzut cele coprinzătoare ci fiindcă sfîrșitul aceștii

Eforii este numai folosul omenirii(i) și de vreme ce acel neguțător anume Ioan povarnagiu voiește a lua de suflet pă Efrosina copila ce s-au găsit lepădată la biserica Doamn(e)i Bălași(i), găsește și Eforia cu cale să i să dea pohtindu-să cinst(ita) Agie să binevoiască a da în cunoștința mai sus numitului neguțător ca să viie la direcție să dea înscris că să însărcinează a căpătui pă aceas(tă) copilă ce au luat-o de suflet, după duhul regul(amentului) cap(itolul) 2-lea art(icolul) 53 pentru copii sărmani.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 44.

4

1832, <decembrie>, zi neprecizată. Răvaș de abandon al fetei Frusina, cu care a fost lăsată în fața bisericii Doamna Bălașa din București.

Această nenorocită fiică să află botezată, numele ei Frusina.

ANIC, *Eforia Caselor Făcătoare de Bine*, 15/1832, f. 46.

ILEGITIMACY, ABANDONED CHILDREN AND ADOPTION IN WALLACHIA AT THE BEGINNING OF THE ORGANIC REGULATION PERIOD (1832)

Abstract

Adoption is a lengthy and complex legal process that affects family life. The present study explores the adoption process of abandoned and illegitimate children that were in the care of the state, in mid-nineteenth century Romanian principality of Wallachia. It sheds light on the legal conditions and on the motivations of adoptive parents that appeared in front of the authorities. It brings new information on a social category little known to Romanian historiography – abandoned children – while analysing the firsts cases of adoption of the newly founded Paupers' Institute (*Institutul Sărmanilor*) from Bucharest. This institution had in its care the abandoned children from Wallachia and, in 1832 it was at the beginning of its activity.

Keywords: Wallachia, nineteenth century, family life, adoption, abandoned children.